

1918'DEN GÜNÜMÜZE İŞGAL KORKUSU VE GÖÇMEN SORUNU BAĞLAMINDA ASYA-PASİFİK BÖLGESİ'NDE AVUSTRALYA DIŞ POLİTİKASI

Orhan ÖZCAN*

Öz

Avustralya'nın jeostratejik olarak savunulması zor ve risk değerlendirmesi yüksek bir ada/kıta olmasının yanı sıra Anglo-Kelt kökenli bir etnik homojenliğe sahip olması, Avustralya'yı bölgesinde özel bir konuma yerleştirmiştir. 1850-1939 yılları arasında Asya-Pasifik'te Avustralya dış politikasını, Avustralya'da Çinli göçmen sorunu, Japon (yellow peril) ve Alman işgali risk değerlendirmesi merkezinde biçimlendirmiştir. Asya-Pasifik bölgesinde Avustralya, 1970'lere kadar kendisini Batı'ya ait hissetme ve Asyalı toplumlari ötekileştirme üzerine kurgulanmış bir dış politika geliştirmiştir. Büyük Britanya'nın Avustralya'yla tarihî ve kültürel bağlarının güçlü olmasının ortaya çıkardığı bu tarihsel süreç, II. Dünya Savaşı'na kadar Büyük Britanya'nın Avustralya üzerinde siyasi, ekonomik ve askerî olarak baskın etkisine neden olmuştur. Bu bağlamda II. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Avustralya, Büyük Britanya'nın Asya-Pasifik'te 'izole ileri karakolu' olarak kalmasına neden olmuş ve savaş sonrası güç dengelerinin değişmesiyle Avustralya, ABD'nin koruma şemsiyesi altına girmiştir. Bu nedenle Soğuk Savaş sürecinde Avustralya, Asya-Pasifik'te 'kıızıl tehlike'ye karşı ABD'nin güdümünde göreceli bir dış politika üretmiştir. Asya-Pasifik bölge devletlerinin 1970'lerden sonra iktisadi bir güç olarak ortaya çıkması, Avustralya'da hızla yakın bölgesiyle bütünleşme eğilimi gösteren bir dış siyaset dönüşümü yaşanmasına neden olurken Avustralya'nın kendi kararlarıyla dış siyaseti belirleme yeteneği, işlevsellik kazanmıştır.

Makalenin Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Avustralya Dış Politikası, Asya-Pasifik, Çinli Göçmen Sorunu, Japonya, Büyük Britanya, ABD.

Jel Kodu: Z00

Yazarın Notu: Bu çalışma bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada etik kurul izni veya yasal/özel izin gerektirecek bir içerik bulunmamaktadır. Çalışma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığı SAVSAD Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisine yazar imzası ile beyan edilmiştir.

*Dr., Millî Savunma Üniversitesi, Balıkesir Astsubay Meslek Yüksekokulu,
dorukefeorhan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0398-7184.

Geliş Tarihi/Arrived: 28.03.2022
Kabul Tarihi/Accepted: 24.12.2023

Australian Foreign Policy in the Asia-Pacific Region in Context of Fear of Occupation and the Immigrant Problem from 1918 to Present

Abstract

The fact that Australia is an island/continent that is geostrategically difficult to defend and has a high-risk assessment, as well as having an ethnic homogeneity of Anglo-Celtic origin has placed Australia in a special position in its region. Between 1850 and 1939, she shaped Australian foreign policy in the Asia-Pacific, at the center of risk assessment of the Chinese immigrant problem, Japanese (yellow peril), and German occupation in Australia. In the Asia-Pacific region, until the 1970s, Australia developed a foreign policy based on feeling Western and marginalizing Asian societies. This historical process, which was revealed by the strong historical and cultural ties of Great Britain with Australia, caused the dominant influence of Great Britain on Australia, politically, economically, and militarily, until the Second World War. In this context, until the end of the Second World War, Australia caused Great Britain to remain an 'isolated outpost' in the Asia-Pacific, and with the change in the post-war balance of power, Australia came under the protective umbrella of the USA. For this reason, during the Cold War, Australia produced a relative foreign policy under the guidance of the USA against the 'red menace in the Asia-Pacific. The emergence of the states of the Asia-Pacific region as an economic power after the 1970s caused a foreign policy transformation in Australia that tended to integrate with its immediate region, while Australia's ability to determine foreign policy with its own decisions gained functionality.

Article Type: Research Article

Keywords: Australian Foreign Policy, Asia-Pacific, The Question of Chinese Immigrants, Japan, Great Britain, US.

Jel Code: Z00

Author's Note: This study has been prepared by scientific research and ethical rules. In this study, there is no content that requires ethics committee permission or legal/special permission. I, as the author of the article, signed my declaration certifying that there was no conflict of interest within the article preparation process.

GİRİŞ

Asya-Pasifik bölgesi, Doğu Asya ve Okyanusya ülkelerinden oluşan geniş bir havzayı tanımlamaktadır. Coğrafi açıdan, Pasifik Okyanusu'nun kuzey, orta ve güney kıyı devletlerini içerecek şekilde Amerika Kıtası, Güney Pasifik'in ada devletleri, Avustralasya, kuzeydoğu, güneydoğu ve Güney Asya'yı çevreler ve ekonomik açıdan on yedisi Asya ve dördü Amerika Kıtası'ndan olmak üzere yirmi bir üyeli 'Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC)' örgütünün coğrafi alanıyla, siyasi açıdan ise Hindistan ve Çin'in dâhil olduğu *Doğu Asya Zirvesi*'yle (East Asian Summit) sınırlandırılabilir (Yahuda, 2019, s. 3). Asya-Pasifik, farklı kültür ve siyasi rejim türlerinin, tarihsel yabancılaşmaların, değişen güç dengelerinin ve hızlı ekonomik değişimin bir mozağıdır (Ikenberry and Mastanduno, 2003,

s. 29). Pasifik havzası; dinî, etnik, siyasi, ekonomik, coğrafi ve tarihsel birçok çeşitliliği içinde barındırmasının yanı sıra İngiliz koloni geçmişi nedeniyle Avustralya (West, Murphey, 2010, s. 260-261; Docherty, 2007, s. ii); ABD, Kanada ve Yeni Zelanda'yla politik, ekonomik, kültürel ve dinî yönden benzeşen yelpazeye de sahiptir.

I. Dünya Savaşı öncesi Büyük Britanya, tarihsel açıdan Avustralya üzerinde siyasi, ekonomik, kültürel ve askerî nüfuzunu Avustralya'nın savaş öncesi sadakatini artırmaya dönük biçimde kullanmıştır (Firth, 2005, s. 27; West, Murphey, 2010, s. 41-42, 87, 103, 114; Docherty, 2007, s.ıviii, ıx-ıxvi, 56, 57,127, 221; Merriman and Winter, 2006, s. 133; Corcoran, Dickenson, 2010, s. 36, 43, 77, 201; Madden, 2005, s. 174; Meaney, 1995, s. 171-189, 187; Palazzo, 2001, s. 20; Walker, Sobocinska, 2012, s. 4; Mordike, 1991, s. 8). Bu durum, Avustralya siyasi elitlerinin Asya-Pasifik bölgesi hakkındaki politik kararlarını doğrudan etkilemiştir (Palazzo, 2001, s. 10-11, 16-21, 50; Walker, Sobocinska, 2012, s. 4; Andrews, 1993, s. 39; Docherty, 2007, s. 127, 305-306; Mordike, 2002, s. 79-97; Firth, 2005, s.5,27-30; Beaumont, 2015, s. 12). I. Dünya Savaşı öncesi merkezî hükûmetin kendi başına bir şeyler yapma iktidarından yoksunluğu (Lockhart, May 2011; Palazzo, 2001, s. 16-21; Walker, Sobocinska, 2012, s. 4; Andrews, 1993, s. 39; Firth, 2005, s. 5), siyasi ve iktisâdi bakımdan dışlayıcı milliyetçiliği beslerken, Avustralya'yı bölgede daha yalnızlaştırmıştır. Büyük Britanya'nın baskın etkisi altında Avustralya'nın Asya-Pasifik bölgesiyle ilgili bu tutumu, Avustralya'nın politik, ekonomik ve askerî kararları alma sürecini etkilemiş ve *stratejik misyon meselesi* hâline dönüşmüştür.

I. Dünya Savaşı öncesi kitlelerin siyasal seferberliği ve askerî spekülasyonlarla ateş alabilecek hâle gelen gelişmelerin endişe verici hâl almasıyla, Asya-Pasifik bölgesinde Büyük Britanya ve Avustralya arasında ortak savunma politikası ve diğer alanlarda stratejik ortaklık mutabakatları sağlanmıştır (Fleming, 2012, s. 4; National Australia of Archive, "Naval Defence of Australia: Policy of Fisher Government 1909, A6661, 1325"; National Archives of Australia, "Andrew Fisher"; Lockhart, May 2011). Avustralyalı tarihçi Greg Lockhart, I. Dünya Savaşı'nın Avustralya kültüründe etkisinin derin sonuçları olduğundan bahsetmiş ve Avustralyalı tarihçi J. Leonard Mordike,

*Bağımsız ulusal savunma politikalarımızın
İmparatorluk (Büyük Britanya) hileleri tarafından altüst
edildiğine dair reddedilmez belgeler sunduğunda
tarihçilerimiz, görünüşe göre bilişsel uyumsuzluğa düştüler*

ve keşfettiği belgeleri görmezden geldiler diye eleştirmiştir (Lockhart, June 2011).

Tüm bu gelişmelerin ışığında Büyük Britanya, I. Dünya Savaşı öncesi Asya-Pasifik bölgesinde menfaatlerini korumak için Avustralya'yı merkez üssü olarak kullanmıştır (Montgomery, 1993, s. 39; Firth, 2005, s. 45). Avustralya'da Asyalılara karşı düşmanlık dalgasının yaygınlaşması ve Almanya'yı da içeren korku çemberinin genişlemesi, Büyük Britanya'nın bölgede çıkarlarını rasyonalize etmesinde yardımcı olmuştur (Meaney, 1995, s. 187; Dupont, 1991, s. 7; Palazzo, 2001, s. 20; Walker, Sobocinska, 2012, s. 4; Mordike, 2002, s. 79-97; Stockings, 2007, s. 52-53; Firth, 2005, s. 27). Çinli göçmen sorunu ve Japon işgali korkusuyla ifade edilen 'sarı ırk korkusu', Avustralya'nın yalnızca siyasi ve ekonomik yapılarını Büyük Britanya etkisine açık hâle getirmemiş aynı zamanda Avustralya askerî organizasyon yapısını da Büyük Britanya kontrolüne bırakmıştır (Grey, 2008, s.26; Mordike, 1991, s.29,79-97; Windrow, 1982, s.8; Dupont, 1991, s.17; Meaney, 1995, s.187; Andrews, 1993 s.39; Docherty, 2007, s.18-19; Palazzo, 2001, s.16-22,50-54; Jenks, 1912, s.336-337; Fleming, 2012, s.4; Stockings, 2007, s.39-40,51-52,100). Dolayısıyla çok yönlü olarak I. Dünya Savaşı'na kadar Avustralya'nın Büyük Britanya'yla aşırı özdeşleşmesi, Avustralya'nın uzun vadeli güvenliğini artırma etkisinden kaynaklanmış, *çift yönlü işlevselleşmiş* Avustralya dış politikasında uzun süreli kalıcı ve ırkçı yan etkiler bırakmıştır (Meaney, 1995, s.187; Palazzo, 2001, s.20; Walker, Sobocinska, 2012, s.4). İstila tehditleri ise Avusturalyalıların kendilerini ve siyasi retoriklerini kavramsallaştırmalarında kilit bir tema olarak kalmıştır (Fozdar, 2015, s.2).

Düşman yaratma aracı olarak kullanılan psikolojik harp metodu, toplumsal bazı alt yapılarında yardımıyla hem kendini tanımlamada hem de düşmanlaştırdığı ögeyi tanımlamada temel enstrüman olmuştur. Bu kapsamda I. Dünya Savaşı arifesinde siyasi ve askerî bakımdan Avustralya, dış politikasını ve müttefik seçimini toplumsal, ekonomik ve tarihsel açıdan yakın, coğrafi açıdan uzak olan Büyük Britanya yönünde kullanarak Asya-Pasifik bölgesinde stratejik ortağını belirlemiştir (Meaney, 1995, s.187; Mordike, 2002, s.80-100; Mordike, 1991, s.65-98; Palazzo, 2001, s.16-54; Docherty, 2007, s.127). Avustralya, askerî ve nüfus yoğunluğu bakımından kendi topraklarını saldırılara karşı koruyamayacak kadar zayıf olduğu için daima batılı ve güçlü bir müttefike ihtiyaç duymuştur. II. Dünya Savaşı'nda Büyük Britanya-Avustralya yol ayrımı belirginleştiği için dünyada ve bölgede değişen şartların etkisiyle Avustralya, Asya-Pasifik bölgesinde partnerini değiştirmiştir (Firth, 2005, s.29-30; King, 2009, s.201-205). Bilhassa II. Dünya Savaşı sonrası Asya-Pasifik'te bağımsız devletlerin

ortaya çıkması ve Soğuk Savaş döneminin kenar kuşakta meydana getirdiği sıcak çatışma etkileri, Avustralya'nın yönünü ABD'ye çevirmiştir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra küresel çapta Büyük Britanya'nın boşalttığı alanı dolduran ABD, Asya-Pasifik bölgesinde de II. Dünya Savaşı'nda oluşan ABD-Avustralya müttefikliğini devam ettirmiştir. Avustralya, bölgede ABD'nin güvenlik şemsiyesi altında daha çok ABD'nin ileri karakolu olarak hareket etmiş ve kızıl tehlike gölgesinde Avustralya-ABD ilişkisi, sıkı bir müttefiklik ilişkisi biçiminde gelişmiştir. Bununla birlikte Avustralya, genel manada 1970'lere kadar yakın bölgesiyle 'koru ve korunma kültürü' üzerinden geliştirdiği dış politikasını küresel çapta değişen paradigmalara yeniden dizayn ederek dış politikasında yapısal değişikliklere gitmiştir. *Konvansiyonel korku tuzaklarından uzaklaşan Avustralya*, günümüzde Asya-Pasifik bölgesiyle daha çok işbirliği, koordinasyon ve anlaşma yolunu izleme eğilimi gösteren politikalar oluşturmuştur.

Çalışma, 1918'den günümüze özelde Asyalı göçmen problemi ve işgal korkusu çerçevesinde Avustralya'nın Asya-Pasifik bölgesinde izlediği dış politikayı ele almaktadır. Araştırmanın Asya-Pasifik bölgesi bağlamında ele alınmasının nedeni ise bölgenin dünyanın en dinamik bölgesi olması ve yakın gelecekte dünyanın diğer bölgelerini etkisi altına alabilecek politik, askerî ve iktisadî potansiyele sahip olmasıdır. Bu öngörü, çeşitli disiplinlerin yakın dönemde sıkça vurguladığı 'Asya Yüzyılı' kavramıyla öncelik kazanmıştır. *Asya Yüzyılı* kavramı, gelişen ekonomisi ve demografik eğilimleriyle Asya'nın XXI. yüzyılda dünyanın geri kalan birleşik ekonomilerinden daha büyük olacağı zamanı ve küresel çapta muhtemel baskın rolü ifade eder. 1980'li yıllarda Çin ve Hindistan'ın hızlı ekonomik büyümesi ve dünyanın en büyük ekonomileri arasına girmesiyle kullanılmaya başlanan terim, ilk defa 1985'te ABD Senatosu'nun Güvenlik ve Kalkınma Yardımıyla ilgili oturumlarda kullanılmıştır (Relocate Global, 2019). *Yeni Asya, Eşsiz Asya, Asya Yüzyılı* (New Asia, Unprecedented Asia, Asia Century) kavramları da Avustralya tarafından Asya'nın yeniden tanımlanmasında sıkça kullanılmaktadır (Walker ve Sobocinska, 2012, s.2-3).

Son günlerde Asya-Pasifik ülkeleri tarafından *dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşmasının imzalanması* konunun önemini bir kez daha vurgulamaktadır. 15 Kasım 2020'de *Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık* (Regional Comprehensive Economic Partnership-RCEP), Asya-Pasifik bölgesindeki on ASEAN ülkesi ve beş diğer ülkenin (Avustralya, Çin, Japonya, Güneye Kore, Yeni Zelanda) imzalamış olduğu dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşmasıdır. Üye on beş ülke, dünya nüfusunun %30'unu

teşkil etmesinden dolayı antlaşma dünyanın en büyük ticari bloğunu oluşturmuştur (CNA, 2020; The Straits Times 2020).

Çalışmanın Asya-Pasifik bağlamında Avustralya özelinde incelenmesinin nedeni ise kültürel ve tarihsel bağlarının baskın etkisiyle Avustralya dış politikasının batılı güçlere dayanmış olması (Stephens ve Baker, 2009, s.177), Avustralya'yı bölgesinde ayrı bir konuma yerleştirmiştir. Bu kapsamda Avustralya'nın bölge dışı, güçlü ve batılı müttefik ilişkisi oluşturma mecburiyeti tarihsel bir çerçeveye dayandırılarak araştırılmış ve tarihi-kültürel, coğrafi etkiler altında Avustralya dış politikası Asya-Pasifik'te göçmen sorunu ve 'koru algısı' üzerinden şekillendiği değerlendirilmiş ve küresel değişimlerin Avustralya dış politikasına etkisi araştırılmıştır. Bununla birlikte çalışma konusunun belirlenmesine ve araştırılmasına yönlendiren diğer bir husus, Asya-Pasifik bölgesinin önemiyle alakalı dünyada ve özel de Avustralya'da sosyal bilimler alanında pek çok çalışma yapılmış olmasına rağmen konunun Türkiye akademik literatüründe ve Asya-Pasifik bölgesiyle ilgili Avustralya özelinde tarihsel açıdan ele alınmamış olması çalışmayı önemli kılmaktadır.

Avustralya'nın Asya-Pasifik'te Tehdit Algısı: Alman Yayılmacılığı

1870'lerden itibaren Büyük Britanya'nın Avustralya ve yakın coğrafyasından askerî ağırlığını çekmesi üzerine Britanya Avustralya'sı; Fransa, Almanya hatta Rusya'yı bölgenin güvenliği için tehlike olarak görmeye başlamıştır. Kolonizasyon faaliyetleri neticesinde Pasifik adalarının büyük güçler tarafından işgal edilmesi, Avustralya'nın güvenliğine karşı ciddi bir sorun oluşturmuştur. XIX. yüzyılda Rusya kruvazörünün bir anda pek çok Avustralya limanlarında görülmesi, Avustralya eyaletlerinde panik oluşmasına neden olurken Fransa'nın Pasifik adalarından olan New Caledonia'da varlığı, New Hebrides'de koloni kurma planı ve Almanya'nın Yeni Gine, Samoa adalarında sömürge alanı oluşturma niyeti, Avustralya'nın güvenliğine doğrudan tehdit olarak değerlendirilmiştir (Mountford, 2016, s.77-78). O günlerde Avrupalı güç olarak Almanya, Fransa, Rusya'nın bölgeye dönük emperyalist arzularına karşı Avustralya'nın saldırılara karşı savunmasız kalacağı korkusu önemini korumuştur. Pasifik adalarının güvenlik açısından Avustralya için önemi bir kez daha ortaya çıkarken Büyük Britanya'yla askerî açıdan yapılan donanma antlaşmasıyla başta Almanya, Japonya'ya karşı olmak üzere Fransa ve Rusya'ya karşı da ittifak içine girilmiştir. Bu yönüyle jeostratejik açıdan Pasifik adaları, Avustralya için savunma bakımından en önemli yeri ifade etmiştir (Mountford, 2016, s.77; Palazzo, 2001, s.16-21).

Avustralyalı tarihçi Norman Denholm Harper,

Batı medeniyetinin ileri karakolu olan Avustralya, kenar kuşak Asya'nın açıklarındaki bir ada/kıtadır. Coğrafi olarak, adalar zinciriyle Asya'ya bağlıdır... Avustralya, Malaya üzerine uzanan bir toprak köprüünün doğusundaki son yerde yer alır... Avustralya'nın kuzey-batısındaki Asya ülkeleri, Avustralya'ya karşı muhtemel saldırı için en açık güzergâhtır (Rhodes, 2009, s.282-283) ifadesiyle

Avustralya'nın coğrafi konumu ve Asya-Pasifik bölgesiyle ilgili tedirginliğin nedenini tanımlarken bölgeyle ilgili jeopolitik risk değerlendirmesini özetlemiştir. Asya-Pasifik'te koloni imparatorlukları kuran batılı devletler (Filipinler'de ABD, Hindişin'de Fransa, Tayland, Birmanya, Malezya, Singapur'da Büyük Britanya, Doğu Hindistan'da Hollanda ve Doğu Timor'da Portekiz), Avustralya tarafından kuzey güvenliğini sağladığı değerlendirilmektedir (Meaney, 1995, s.175-177).

Avustralya'da prestijli bir gazete olan Sydney Morning Herald, 1883'de Alman Allgemiene Zeitung Gazetesi'nden tercüme ettiği bir siyasi analizi sayfalarına taşımıştır. *Biz Almanlar, koloni politikasını biraz öğrendik. Arzumuz ve planımız Yeni Gine'ye bir canlılık kazandırmak, bir Alman Java'sı yaratmaktır* (The Sydney Morning Herald, 1883, s.10-11; Mountford, 2016, s.79) ifadesine yer vermesi Avustralya'da tedirginliğin gerçekçiliği hakkında önemli ipuçları taşımıştır. Bu analiz, *Britanya Avustralya'sında o yıllarda soğuk düş etkisi yaratmış ve Yeni Gine, Britanya tarafından işgal edilmezse başka birisi (korkulan Alman işgalidir) tarafından işgal edilecek ve bu durum Avustralya'ya ciddi tehdit oluşturacaktır* (The Sydney Morning Herald, 1883, s.10-11; Mountford, 2016, s.79) yorumuna yer verilerek konu aynı gazetede değerlendirilmiştir.

Yeni Gine'nin Almanya tarafından 1884'te işgal edilmesi, Alman emperyalizminin güney yarımkürede yayılmasını temsil eden bir adım olurken Avustralya'nın güvenliğine doğrudan bir tehdit oluşturmuştur (Dupont, 1991, s.11,16,17; Docherty, 2007, s.94). Ancak Almanya'nın bu hamlesine karşı Büyük Britanya, 1885'de Yeni Gine'yi yeniden işgal etmiş ve 1906'da Avustralya'nın kontrolüne bırakmıştır (Docherty, 2007, s.94). Britanya İmparatorluğu'nun Asya-Pasifik'te ileri karakolu niteliğinde olan Avustralya'nın tehdit edilmesi, Büyük Britanya içinde dolaylı bir tehdit sayılmıştır. Büyük Britanya, 1870'li yıllardan itibaren Avustralya ve Asya-Pasifik bölgesinde kademeli olarak askerî varlığını azaltmış olsa da (Docherty,2007,s.18) Yeni Gine'nin Alman işgaliyle bölgedeki menfaatlerini tekrar gözden geçirmeye karar vererek askerî açıdan bölgeye

tekrar yerleşmiştir. Britanya Avustralya'sının eyalet başkanları, Büyük Britanya'nın Alman tehdidine tepki vermede gecikmesini Büyük Britanya'nın bölgedeki menfaatlerine ve Avustralya kolonilerine ihanet olarak değerlendirmişlerdir (Mountford, 2016, s.80). Almanya'nın Avustralya'ya karşı olası tehdidi o kadar etkili olmuştur ki Batı Avrupa ve Asya'dan gelecek tehditleri Melbourne'daki siyasi bir lider şu şekilde dile getirmiştir.

Pasifik adalarının tehlikeli komşularımızın eline geçmesine izin veremeyiz. Sadece bizim için tehlikeli olabilecek Avrupalı güçler değil, aynı zamanda Çin ve Malaylı yerleşimcilerde tehlike oluşturabilecekler. Bir Çinli ülkemize gelirse, Çin işgalinin zeminini de hazırlayabilir (Mountford, 2016, s.78) diyerek sadece Çinli göçmenleri ya da Asyalıları tehdit olarak görmemiş aynı zamanda özellikle Almanya'yı ve dolayısıyla Avrupalı kolonyal güçleri de tehdit olarak işaret etmiştir.

Güney Avustralya Valisi Sir William Jervois'in yazdığı bir raporda Britanya'dan Avustralya'nın savunma ihtiyaçlarını değerlendirmek için bir askerî uzmanın Avustralya'ya gelmesi talebi dile getirilmiştir (Dupont, 1991, s.2). Gerçekten de Almanya'nın Yeni Gine'de bir Alman kolonisi kurma girişimi ve Alman emperyalizminin Pasifik'te bir üs elde etme fikri hem Büyük Britanya'yı hem de Avustralya'yı telaşa düşürmüştür (Dupont, 1991, s.3-4). Bu gelişmelerin ışığında Büyük Britanya, I. Dünya Savaşı arifesinde Avustralya'ya yoğun biçimde askerî, siyasi ve ekonomik destek vermeye başlamıştır. Büyük Britanya, Avustralya'yla ticari ve güvenlik temelinde yaptığı antlaşmalarla karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi yönünde önceliklerini ortaya koymuştur. Avustralya'da kurulan İngiltere destekli sivil toplum kuruluşları, eyaletlerin genel-valileri (Britanya kökenli) ve Avustralya eyalet başkanlarının İngiltere destekli politikalara açık olması, Almanya ve Çinli göçmen korkusuna dayalı bölgedeki İngiliz politikalarını da açıklar nitelikte girişimler olmuştur (Mountford, 2016, s.78; Dupont, 1991, s.11).

I. Dünya Savaşı'na Kadar Coğrafya, Kültür ve Büyük Britanya Denklemine Avustralya'nın Dış Politikası

Australian Moat, Avustralya'nın etrafının deniz ve okyanuslarla çevrili olmasının verdiği psikolojik avantajı ifade etmek için kullanılan bir terim olmakla birlikte 'Avustralya Kale Hendeği' anlamına gelir. Avustralya'nın ada kıta/ülke olması ve etrafını çevreleyen deniz/okyanus

Avustralya'ya doğal bir kale hendeği görünümü verir. Bu yönüyle deniz/okyanus, ülkenin etrafında geniş, derin ve doğal bir tampon bölge inşa eder (Rhodes, 2009, s.284). Diğer yandan *mesafenin tiranlığı* (Tyranne of Distance) (Rhodes, 2009, s.284) kavramı ise uzun süredir Avustralya'nın Batıyla ilişkisini sembolize eden bir kavram olmuştur. Avustralya; etnik, kültürel ve tarihi bağlarını Büyük Britanya temelinde inşa etmiş olması nedeniyle kendisini batı medeniyetiyle birlikte tanımlar, ana vatana uzaklığı simgeleyen yalnızlığını ise *mesafenin tiranlığı* olarak nitelendirir. Uzaklığın zulmünden kastedilen, batı medeniyetine ya da daha özel hâliyle Büyük Britanya'ya (ana vatana) uzak oluşun verdiği kaygı verici durum kastedilir. "Stratejik misyon meselesi" kavramıyla kastedilen ise Avustralya'nın 1901'de bağımsız bir devlet statüsünü kazandığı dönemden itibaren politik, ekonomik ve askerî kararlarını aldığı süreçte Büyük Britanya'nın siyasi, iktisâdi ve askerî konular hakkında baskın etkisini ifade etmek için kullanılmıştır. 1901'de Avustralya'nın bağımsız bir devlet olduğu süreçten II. Dünya Savaşı'na kadar ticari ilişkileri incelendiğinde ithal-ihraç ürünleri bağlamında Büyük Britanya'nın Avustralya'daki payı %93'tür ve Büyük Britanya'nın Avustralya üzerindeki nüfuzlu iktisâdi etkisi dikkat çekicidir (Madden, 2005, s.174; Docherty, 2007, s.ix).

Eric Hobsbawm, yabancı ülkelere göç eden yığınların, yabancı düşmanlığıyla karşılaşın ya da karşılaşmasın, göç ettikleri ülkelerde millî bir hassasiyet geliştirmelerinin muhtemel olduğu yorumunu yapmaktadır (Hobsbawm, 2017, s.171). Büyük Britanya, 1788'de Avustralya'ya yerleşmeye başladığında ada/kıtada Avustralya'nın yerli halkı olan Aborjinler yaşamaktaydı. Avustralya nüfusunun çoğunluğu, İngiliz, İskoç, Galler ve İrlanda kökenlidir. 2005 yılı verilerine göre Avustralya nüfusunun %92'si Avrupa kökenli olmakla birlikte Asya doğumlu nüfusun oranı %7 ve Avustralya yerlileri olarak bilinen Aborjinlerin oranı ise %1'dir (Greve, vd., 2007, s.22). 31 Mart 2017 nüfus bilgilerine göre Avustralya'nın nüfusu, 24.511.800'dür ve Avustralya'da Aborjin ve diğer yerlilerin nüfusu 798.391 olup Aborjin ve diğer yerlilerin toplam nüfusa oranı %3,2 gerilemiştir (Australian Demographic Statistic, 2016).

Britanya Avustralya'sında ilk milliyetçi cemiyet, Nisan 1871'de Melbourne'da kurulan *Avustralya Yerlileri Cemiyetidir* (Australian Natives Association-ANA). Cemiyet, Anglosakson kökenli, beyaz ve Avustralya doğumluları temsil etmiştir. Cemiyetin temel amacı, Avustralya federasyonunu kurmak ve federasyon temelinde *Avustralya beyaz milliyetçiliğini* oluşturmaktır. Britanya Avustralya'sının federasyon olması ve bağımsızlığında önemli bir role sahip olan cemiyet, Beyaz Avustralya politikasının kurucusu Alfred Deakin (ikinci Avustralya başbakanı)

tarafından desteklenmiş ve benzer fikirleri paylaşan *İmparatorluk Federasyon Birliği*'yle (Imperial Federation League) ortak hareket etmiştir. Cemiyet'in parolası, *Avustralya Avustralyalıdır* (Australia for the Australian) düşüncesi olmuştur (McCrone, McPherson, 2009, s.76; Fredrickson, 2002, s.105; Corcoran, Dickenson, 2010, s.224-225; Meaney, 1995, s.173-175; Australian Native' Association; Kirişçi, 2011, s.83-85). Avustralya federasyonunun kurulmasında etkin olan cemiyetler, beyaz Avustralya politikasını radikal biçimde savunmaları nedeniyle Asyalı göçmenlerin ülkeye alınmaması konusunda ırkçı bir siyasetin temelini atması ve uzun süre bu politikanın devam ettirilmesi açısından önemlidir.

1850'lerde altına hücum olarak nitelenen süreçte Avustralya; toplumsal, ekonomik ve politik olarak önemli değişimler geçirmiştir. Avustralya'da altın madeninin bulunması ve bu nedenle Çinli göçmenlerin Avustralya'ya akın etmesiyle Avustralya'da *Çinli göçmen sorunsalı* ortaya çıkmıştır (Tchen, 1999, s.217). Çinli göçmen problemi, Avustralya'nın ırki karışım zemininde yorumladığı ve Avustralyalıların işlerini hatta ülkelerini kaybetme korkusunu izah ettiği bir sorunsal hâline dönüşmesinin nedeni Çin'in devasa nüfusu olmuştur (Macintyre, 2009, s.142). Avustralya'da yönetici elit, ırkçı reaksiyoner bir yaklaşımla ve yabancı düşmanlığıyla siyasallaştırdığı sürece, korumacı-ırkçı uygulamalarla çözüm aramıştır (Firth, 2005, s.24; Dupont, 1991, s.6-7). Avustralya'da sarı tehlike tanımı, korkunun patolojik boyutlara ulaştığı yıllarda *Beyaz Avustralya* (White Australia) politik düşüncesi çerçevesinde kavramsallaşmış ve Avustralya dış siyasasında uzun soluklu kalıcı etkiler bırakmıştır. Avustralya'nın 1901'de federasyon olması nedeniyle *Beyaz Avustralya Politikası*, yirminci yüzyılın ilk ırkçı politikası olmuştur (Fredrickson, 2002, s.105). Beyaz Avustralya politikası, çalışma şartlarını, işçi ücretlerini savunan ve ırkçı temelde göçmen sınırlamasını dolayısıyla ırk karışımına engel olmayı amaç edinmiştir (Corcoran, Dickenson, 2010, s.224-225). 1850'lerde ortaya çıkan Çinli sorunsalı, Avustralya'da 1870-1890 yılları arasında cemiyetlerin etkisinde siyasallaşmış ve 1901'de Avustralya'nın federasyon olmasıyla Asya özellikle Çin ve Japonya hakkında ırkçı bakış açısı kurumsallaşmıştır. Avustralya'nın iç/dış politikasını belirleyen yabancı düşmanlığı, Anglosakson homojen etnisitenin saflığını kaybetmemesi amacıyla hareket ederek Çinli göçmeni 'tehlikeli yabancı' olarak vazederken, ırkçılığın tesiriyle sarı ırk olarak nitelendirilen Çinliler 'Sarı Tehlike' olarak isimlendirilmiştir (Docherty, 2007, s.306). Bu nedenle Asya-Pasifik'te Avustralya'nın dış politikasında kalıcı etki bırakan Çinli göçmen sorunu, Avustralya'nın toplumsal katmanlarında ve sosyalizasyon sürecinde 'tehlike duyarlılığının' belirleyici argümanı olmuştur.

Avustralya'nın siyasi elitleri, Asyalı göçmenlerin Avustralya'ya girmesini engellemek için bazı yasal düzenlemeler yapmış (*Göçmen Sınırlandırılması Yasası-1901* (Immigration Restriction Act-1901), göçmen sorunu ve tehlikesi hakkında risk değerlendirmelerinde bulunmuşlardır. Avustralya'nın ilk başbakanı Edmund Barton, bir meclis konuşmasında *sınırlandırılmamış bir Çinli akını, Avustralya'nın siyasi ve sosyal refahına tehdittir* ifadesine yer vermiştir. Siyasilerin etkisi altında Avustralya toplumunda, Asyalı göçmenlere özellikle Çin ve Japonlara karşı toplumsal tehlike hassasiyeti artırılmıştır (Macintyre, 2009, s.142; Meaney, 1995, s.174; Mountford, 2016, s.101). Bilhassa iki dünya savaşında Avustralya'da yaşayan ve Avustralya güvenliğine karşı tehdit olarak görülen düşman ya da başka ülke doğumlu göçmenler, *düşman yabancılar* (enemy aliens) ya da *içerdeki düşman* (enemy at home) kavramlarıyla nitelendirilmiş, bu kişilere karşı yapılan uygulamalarla (gözüaltına alma, tutuklama, sınır dışı etme ve özel alanlarda tutma-reservation) Avustralya'da toplumsal tehlike duyarlılığı sürekli kılınmıştır. Örneğin I. Dünya Savaşı'nda Bolşevikler, *Sinn Fein* taraftarları (İrlanda), Alman ve Japonlar II. Dünya Savaşı'nda Almanlar, Japonlar ve İtalyanlar bu uygulamalara maruz kalmışlardır. I. Dünya Savaşı'nda Avustralya'da yaklaşık 7000 kişi gözüaltına alınırken 4500'ü Avustralya'da ikamet eden Alman kökenli vatandaşlardır. II. Dünya Savaşı'nda Avustralya'da 1942 yılı itibarıyla 12.000 kişi gözüaltına alınmıştır. Yine Avustralya'da yaşayan Japonlar, toplu biçimde kamplarda enterne edilirken Alman ve İtalyanlar da gözüaltına alınmaktan kaçamamıştır (Australian War Memorial).

Diğer yandan Japonya'nın 1870'lerde modernleşmesini tamamlamış olmasıyla birlikte önemli bir askerî ve ekonomik güce ulaşması, Japonya'nın Asya-Pasifik'te 1960'lara kadar 'Avustralya'nın tehlikeli düşmanı' statüsünde yer almasına neden olmuştur (Docherty, 2007, s.94). Büyük Britanya ve Avustralya arasında 1911'de yapılan askerî antlaşmada Büyük Britanya ordusunda görevli General Sir William Nicholson, kişisel olarak Avustralya için Japon tehdidinin uzak bir ihtimal olduğunu biliyordu. Ancak Gen. W. Nicholson ve diğer Büyük Britanyalı subaylar, Avustralya bakanları üzerinde gerçekleştirdikleri irrasyonel Japon işgali korkusunun Büyük Britanya menfaatlerine hizmet ettiğinin de farkındaydı. Bu aldatma, bir İngiliz manipülasyonu haline getirilmiş ve Japonya'nın Avustralya'yı işgal korkusu üzerinden beslenmiştir (Mordike, 2002 s.79-97; Lockhart, May 2011, Lockhart, June 2011). I. Dünya Savaşı öncesinde Japonya'nın Avustralya'yı işgal edeceği üzerine kurgulanmış irrasyonel korku, Avustralya'nın Japonya'yı sarı tehlike kapsamında değerlendirmesine neden olmuştur (Dupont, 1991, s.7; Docherty, 2007, s.94). Avustralyalı tarihçi Greg Lockhart, Avustralya'nın Japonya korkusu ve bu irrasyonel korkuyu

kendi çıkarlarına manivela yapan Büyük Britanya hakkında (Avustralyalı) *tarihçiler, fedakârlığa yol açan gizli kararların, manipüle edilmiş ırk korkusu (Japonya) tarafından yönlendirildiğini ve daha sonra örtbas edildiğini nadiren hatırlıyorlar* (Lockhart, June 2011) ifadesine yer verirken 1911-1914 yılları arasında Büyük Britanya'nın Avustralya siyaseti ve askerî organizasyonu üzerinde baskın etkisine dikkat çekmiştir.

1902'de Büyük Britanya ve Japonya arasında yapılan Anglo-Japon Antlaşması, I. Dünya Savaşı öncesi bölgenin güvenliği açısından 1911'de yenilenmiştir. 1905 ve 1911 yıllarında imzalanan Anglo-Japon Antlaşmaları, I. Dünya Savaşı'nda Avustralya'yı da Japonya'yla Müttefiklik ilişkisi içine yerleştirmiştir. Anglo-Japon Antlaşmalarının imzalanması, Asya-Pasifik'te Büyük Britanya'yla antlaşmalar yapmış olan Avustralya'yı rahatlatmıştır (Macintyre, 2009, s.141; Dupont, 1991, s.10; Firth, 2005, s.24). I. Dünya Savaşı öncesinde Avustralya, Büyük Britanya'nın Japonya'yla yaptığı Müttefiklik anlaşması neticesinde Asya-Pasifik'te güvenliğini garantiye alırken Avustralya, I. Dünya Savaşı'na Büyük Britanya'yla birlikte katılmıştır. I. Dünya Savaşı'nın sonunda galip devletler içerisinde olan Avustralya, Yeni Gine'yi 1919 Versay Antlaşması'yla mağlup Almanya'nın elinden geri almış ve bu gelişmenin yanı sıra savaş sonrası galip statüsünde yer alan Japonya, aynı antlaşma gereği Almanya'nın işgali altında olan diğer Pasifik adalarını alarak Avustralya'yla komşu olmuştur (Docherty, 2007, s.94-95).

I. Dünya Savaşı sonrasında Avustralya'nın yakın çevresinde önemli gelişmeler yaşanırken, I. Dünya Savaşı esnasında Avustralya iç politikasına ayna tutan gelişmeler olmuştur. Avustralya'da 1916 ve 1917 yıllarında yapılan *zorunlu askerlik referandumlarında* halk zorunlu askerlik uygulamalarına ret oyu kullanmıştır. Her iki referandumun yapılma nedeni, Büyük Britanya'nın I. Dünya Savaşı'nda birlik sayısını artırmak için dönemin Avustralya Başbakanı *William Morris Hughes*'a yaptığı baskıdır. Batı Cephesi'nde Avustralya askerî kayıplarının büyüklüğü toplum tarafından bilinir hale geldikçe Avustralya'dan asker talebi doğal olarak artmıştır. Savaşın başında olduğu üzere Avustralya'dan gönüllü olarak denizasıırı (Büyük Britanya emir komutasında) savaşa katılma oranında ciddi oranda düşüş ve savaşın ne zaman biteceğiyle ilgili kuşkuların artması referandumların Büyük Britanya aleyhinde sonuçlanmasına neden olmuştur. Bu nedenle savaşın yıkıcılığı karşısında referandum vasıtasıyla Avustralya toplumunun verdiği cevap, Büyük Britanya'ya karşı bir meydan okuma olarak görülmüştür (Sharp, 2014, s.14). Kamuoyu nezdinde her iki referandumunda yenilgiye uğratılması, toplumsal destek noktasında Avustralya'nın Büyük Britanya'dan uzaklaştığını göstermiştir.

İki Dünya Savaşı Arası Dönem ve II. Dünya Savaşı'yla Birlikte Yaşanan Gelişmeler: Müttefik Değişimi ve Kızıl Tehlike

1930'larda Japonya'nın Çin'i işgali, Pasifik'te Avustralya için sarı tehlike çanlarının tekrar çalmasına neden olmuş ve bu sefer İngiltere, Avustralya'yı korumak için yeterince gönüllü olmamıştır (Firth, 2005, s.26-27). Buna rağmen Avustralya, I. Dünya Savaşı'nda olduğu üzere II. Dünya Savaşı'na da Büyük Britanya'yla birlikte katılma kararı almıştır (Docherty, 2007, s.xxxiv,315). Avustralya Başbakanı Robert Menzies, Büyük Britanya Almanya'ya savaş ilan ettiğinde 'biz de savaştayız' ifadesini kullanmış ve böylece 3 Eylül 1939'da Avustralya, Almanya'ya savaş ilân ederek II. Dünya Savaşı'na katılmıştır (Macintyre, 2009, s.190). Avustralya'nın Büyük Britanya'yla birlikte savaşa katılmasının gerekçesi, Japon tehdidine karşı İngiliz korumacılığına yeniden ihtiyaç duymasıdır. I. Dünya Savaşı'nın aksine Japonya, II. Dünya Savaşı'nda Britanya ve Avustralya'nın karşı cephesinde yer alarak 1939'da artık Avustralya'nın potansiyel düşmanı olmuştur (Macintyre, 2009, s.190-191).

Avustralya Başbakanı John Curtin'in 1941'de ABD'ye iş birliğine dayalı mektubu, *The Herald* (Melbourne) Gazetesi'nde yayınlanmasıyla ABD-Avustralya ilişkilerinde samimi bir yakınlaşma sürecini başlamıştır. J. Curtin'in yayımladığı makalede,

Avustralya, İngiltere'yle geleneksel bağları olmasına rağmen ABD'ye bakıyor. Birleşik Krallığın karşılaştığı problemleri biz biliyoruz... Biliyoruz Avustralya gidebilir ve İngiltere kalabilir. Bu yüzden biz, Avustralya'nın da gitmeyeceğine karar verdik (The Herald (Melbourne), 1941, s.10; The Age, 1941, s.3; The Examiner, 1941, s.4; The Sun, 1941, s.5; The Sydney Morning Herald, 1941, s.7; Firth, 2005, 29-30; Serle, 1993) ifadesine yer vererek ABD yönünde bir adım atmıştır.

II. Dünya Savaşı yıllarında Avustralya'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne yazdığı mektubun anlamı, geçmişte 'ana vatan' Büyük Britanya'nın çıkarlarının Avustralya'nın çıkarlarına göre öncelikli olduğu ancak artık Avustralya'nın çıkarlarının *ana vatan Büyük Britanya*'dan önce geldiği açık biçimde belirtilmiştir. Bu açıdan mektup, Büyük Britanya-Avustralya ilişkilerinin seyrinde tarihsel bir önemi ifade etmekle birlikte iki devlet arasında köklü ilişkilerin zarar görmesine neden olmuştur. Avustralya Başbakanı John Curtin'in Avustralya'da yayınlanan *The Herald* (Melbourne) Gazetesi'ne yazdığı mektupta ABD'yle iş birliği niyetini

ortaya koymuştur. Mektup, Büyük Britanya'yla olan ilişkilerin eskisi gibi olamayacağını ve Avustralya-Büyük Britanya ilişkilerinin yol ayrımına girdiğinin açık bir göstergesi olmuştur (Firth, 2005, s.29-30; King, 2009, s.201-205). Mektup, 1941'den sonra Avustralya-Britanya ilişkilerini örselemiş, Avustralya-ABD ilişkilerinde yeni bir dönemin başlamasında etkili olmuştur. Avustralyalı tarihçi Jonathan King, *Avustralya Tarihinde Önemli Anlar* adlı eserinde Avustralya tarihi için önemli bu süreci, *Avustralya bağlılığının* Büyük Britanya'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne değişmesi başlığı altında ifade etmiştir (King, 2009, s.201-205).

1942'de Büyük Britanya Başbakanı W. Churchill, Avustralya Başbakanı John Curtin'den Orta Doğu'da bulunan 30.000 Avustralya askerinin yanı sıra Büyük Britanya'nın işgalinde olan İngiliz Burma'sına destek vermesi için asker isteğinde bulunmuştur. O esnada Japonya, Singapur'a saldırmış (15 Şubat 1942) ve 17.000 Avustralya askerini esir almıştır. Bu olaydan hemen sonra Japonya, Avustralya'nın kuzey eyaletinde Darwin Körfezi'ne hava saldırıları düzenlemeye başlamış, 732 sivilin ölümüne neden olmuştur. John Curtin, W. Churchill'in İngiliz Burma'sını savunma talebine şu cevabı vermiştir: 'Hepimiz tamamıyla tüm Avustralya askerinin ülkesini savunmak için dönmeye fikrini savunuyoruz'. W. Churchill, J. Curtin'in telgrafı eline geçmeden önce Avustralya askerlerini taşıyan İngiliz donanmasına ait gemi, İngiliz Burma'sına yola çıkmıştır. J. Curtin, geminin Burma'ya yola çıktığı haberine sinirlenmiş ve konvoyun geri dönmesi için ısrar etmiştir. Avustralya ve Büyük Britanya arasında seçim yapmaya zorlayan bu durum karşısında Avustralya Başbakanı kendi ülkesinin önceliğini ve güvenliğini seçmiştir. Avustralya tarihinde alınmış önemli bir kararı temsil etmekle birlikte Avustralya'da artık 'ana vatan', İmparatorluk (Büyük Britanya) değildir, biricik ana vatan sadece Avustralya'dır (Firth, 2005, s.30,45; Kelly, 2001, s.221-222; Docherty, 2007, s.91-315-316; West, Murphey, 2010, s.134-135; Serle,1993; King, 2009, s.201-205). II. Dünya Savaşı'nda Japonya'nın Avustralya askerlerini Singapur'da esir alması ve Avustralya topraklarına saldırması ihtimaline karşı dönemin Avustralya Başbakanı John Curtin'in Büyük Britanya Başbakanı Winston Churchill'den yardım istemesi, Avustralya-Büyük Britanya arasında meydana gelen yol ayrımının belirginleştiği nokta olmuştur (King, 2009, s.201-205). Churchill, Avustralya'nın yardım talebine karşı olumsuz cevap vermesinin yanı sıra İngiltere'ye ait Burma topraklarının savunulması için Avustralya'dan yeni asker talebinde bulunması Avustralya-Büyük Britanya ilişkileri açısından bardağı taşıran son damla olmuştur. Churchill'in talebi, Avustralya'nın hiç hoşuna gitmemiş ve Avustralya-Britanya Müttefiklik ilişkisinde büyük bir krize neden olmuştur. Buna ek olarak 1942'de Japonya'nın İngiliz Malaya'sı ve

Singapur’u işgal etmesi ardından Avustralya’nın en yakın komşusu Endonezya’yı işgal planı, Japon tehdidinin kapıda olduğunu göstermiştir (Docherty, 2007, s.ix; Firth, 2005, s.30).

Avustralyalı tarihçi Peter Stanley, II. Dünya Savaşı esnasında Japon işgalinin bir mit olduğunu iddia etmiştir. P. Stanley, gerçekte Japonya’nın Avustralya’ya dönük bir işgal planı olmadığını ve Curtin hükümetinin tehdidi abarttığı görüşündedir (Stanley, 2002, s.44-56; Clark, 2017, s.1-3; Financial Review). G. Hermon Gill 1957’de yayınladığı *1939-1945 Savaşı’nda Avustralya* adlı eserinde ise Japonya’nın Avustralya’yı işgal etme planının olanaksızlığına dair pek çok Japon kaynağa atıfta bulunmuştur. Japon General Tojo’dan yapılan alıntılarda, Japonların Avustralya’yı ne işgal etmeyi planladığı ne de Japonya’nın teknolojik ve askerî gücünün işgal etme kapasitesine sahip olmadığı yönünde itiraflarına yer vermiştir (Gill, 1957, s.643). Avustralya’nın Japonya tarafından *mantık dışı işgal korkusunu*, II. Dünya Savaşı boyunca İmparatorluk Genel Karargâhında bulunan kurmay heyetinin hesaplamaları ortaya koymuştur. Japonya’nın sahip olduğu on iki tümenle, Avustralya’nın konumundan kaynaklı *hava/deniz boşluğunu* geçebilmek için Japonya’nın üretme kapasitesinden daha fazla gemiye ihtiyaç duyacağı sorunu, Japon karargâhı tarafından anlaşılmıştır. Daha açık bir ifadeyle, II. Dünya Savaşı boyunca mevcut teknolojiyle Japonya’nın Avustralya’yı işgal etme girişiminin başarı olasılığı çok zayıf bir ihtimaldir (Stephens ve Baker, 2009, s.177-178; Lockhart, June 2011). Gill, Stanley, Stephens ve Baker, Japonya’nın Avustralya’yı işgal etme olasılığını zayıf gördüğü ortadadır. Görüldüğü üzere hem I. Dünya Savaşı öncesi hem de II. Dünya Savaşı’nda Japonya’nın Avustralya’yı işgal etmesi zayıf bir olasılıktır ve Avustralya’da Japon işgali korkusu, abartılmış, irrasyonel bir korku olarak Avustralya tarihinde yerini almıştır.

II. Dünya Savaşı’nda yaşanan bu gelişme Avustralya’nın ana vatan Büyük Britanya’yla ilgili tutum değişikliğine yol açmıştır. Tarihçi S. Firth gelişmelerle ilgili, ‘Gelibolu’da millet olarak doğan Avustralya, ayırt edici bir dış politika izleyen Avustralya olarak Singapur’un işgaliyle yeniden doğmuştur’ ifadesine yer vermiştir (Firth, 2005, s.29-30; Docherty, 2007, s.167-168). Yaşanılan kriz, Avustralya’nın Britanya’ya güven kaybına neden olurken Avustralya tarafından ‘mazur görülemez ihanet’ olarak nitelendirilmiştir (Docherty, 2007, s.95; Macintyre, 2009, s.193). Avustralya askerinin Singapur işgaliyle esir alınmasıyla dönemin Avustralya Başbakanı J. Curtin, ‘savunulacak yegâne tarihsel vatan, Avustralya’dır’ (Macintyre, 2009, s.193), ifadesini kullanmış ve Avustralya-Büyük Britanya ilişkilerinin eskisi gibi olamayacağını ilân etmiştir. Bu durum, Avustralya-Büyük

Britanya arasında tarihsel bir kopuşun emaresidir ve siyasal kültürde, toplumsal belleğinde yaşayan *tarihsel vatan düşüncesi* (Büyük Britanya) ve İmparatorluğa duyulan bağlılık hissini tam olarak *teritoryal devlete* (Avustralya) aktarılmasıdır. Bu gelişme sonucunda Avustralya, ‘ana vatan ikileminden’ kurtulmuş, yeni bir kimlik kazanırken devletin siyasal sadakat sorununa çözüm üretmiş ve Avustralya-ABD ikili ilişkileri önem kazanmıştır.

Tüm bu gelişmelere rağmen J. Curtin siyasi olarak, ‘Beyaz Avustralya Politikasının’ yılmaz savunucusu ve Avustralya’nın güney yarımkürede Britanya’nın ileri karakolu olduğunu ifade etmekten de geri durmamıştır. Curtin, ‘Bu ülke (Avustralya), güney denizlerinde İngiliz ırkının ileri karakolunu kurmak için barış için buraya gelen insanların torunlarının evi olarak kalacak’ ifadesini kullanmıştır (Australian Government Department of Home Affairs). J. Curtin ile Avustralya’nın şekillendirdiği dış politik yaklaşım, söylemde duygusal ilgi uyandırır da uygulamada hayli gerçekçi bir yol izler. Savaş sonrasında Büyük Britanya’nın bölgede güç kaybı, bölgenin yeniden biçimlenmesinin zeminini hazırlamış ve bu durum, Avustralya’nın Asya-Pasifik algısında değişikliğe neden olmasa da bölgede müttefik değişiminde önemli bir etken olmuştur (King, 2009, s.201-205; Firth, 2005, s.45; Docherty, 2007, s.xxxvi,15,16,127,219,290). Dolayısıyla II. Dünya Savaşı’yla birlikte Avustralya-ABD arasında gerçekleşen siyasi, askerî ve mali ilişkiler, Büyük Britanya-Avustralya ilişkilerinin önüne geçmiştir.

Aslında 1920’lerde Avustralya, muhtemel tehlike kaynağı olarak Rusya’nın kızıl rejimi ihraç edeceği üzerine bir dış politik önlem almıştır. Olası senaryo, Avustralya’da dış politikanın ana çerçevesini belirleyen sarı tehlikenin yerini iki savaş arası dönemde *kızıl tehlikenin* (red menace) yer almasıdır (Macintyre, 2009, s.173). II. Dünya Savaşı’nın bitmesiyle Avustralya’da kızıl tehlike, kesif biçimde yeniden ortaya çıkmıştır (Dupont, 1991, s.39). Soğuk Savaş döneminde SSCB’nin Asya-Pasifik’e uzanmasını engelleme girişimi olarak ABD-Avustralya yakınlaşması hız kazanmıştır. Avustralya, ABD’nin Asya-Pasifik’te ileri karakolu gibi davranmış ve ABD, kızıl tehlikeyi Asya-Pasifik’te kontrol altında tutabilmek için Avustralya’yı bölgede önemli bir partner olarak görmüştür. 1949-1966 yılları arasında Avustralya başbakanlığı görevini yürütecek olan *Robert Menzies*’in başbakanlığa seçilmesiyle savaş sonrası ABD-Avustralya samimi ilişkileri devam etmiştir (West, Murphey, 2010, s.152,167,168,273,284). Bu dönemde Avustralya, Asya-Pasifik’te ABD varlığından memnuniyet duyarken bölgede kolektif güvenliğe önem vermiştir (Greve, vd., 2007, s.24). Gelişen ikili ilişkilerin devamı ve

Avustralya'nın dünya siyasi hayatında rolünün pekiştirilmesi açısından da 1950'de Avustralya, Kore Savaşı'na (1950-1953) asker göndermiştir (Dupont, 1991, s.40-41; West, Murphey, 2010, s.150,151,152; Docherty, 2007, s.xxxvi,19,127,173; Firth, 2005, s.32-34-45, Clark, 2001, s.I). Avustralya Başbakanı R. Menzies'in 1950'de Avustralya'da komünist faaliyetleri yasaklaması ve 1951'de Avustralya-Yeni Zelanda, ABD arasında *Anzus Antlaşması*'ni (Australia-New Zealand and US Treaty) imzalaması, Avustralya'nın kızıl tehlikeye dönük engelleyici tavrı ve ikili ilişkilerin her platformda devamı noktasında tarihi bir gelişme olmuştur (Dupont, 1991, s.44; West, Murphey, 2010, s.152-202-276; Docherty, 2007, s.xxxvi,15,16,127,219,290; Firth, 2005, s.5,59-61). Anzus Antlaşması, II. Dünya Savaşı'nda temelleri atılan Anzak Paktı'nın (Anzac Pact or Canberra Pact) bir devamı niteliğinde olup üç devletli (Avustralya, ABD, Yeni Zelanda) bir paktı temsil eder. Anzus Antlaşması temelinde şekillenen ve derinlik kazanan ABD-Avustralya ilişkileri, Asya'da yükselen Sovyet-Çin komünizmine karşı Asya-Pasifik'te iş birliğini içermiştir. Bu nedenle Anzus, Avustralya dış politikasında bir köşe taşı niteliği taşımaktadır (West, Murphey, 2010, s.152,167,168,273,284; Docherty, 2007, s.15,16,95; Firth, 2005, s.32-33). Anzus Antlaşmasının en önemli sonucu, Avustralya'nın resmî olarak ABD'yle askerî alanda Müttefik olmasıdır. Büyük Britanya'nın itirazına rağmen ABD'yle ilişkileri geliştirmek ve Asya-Pasifik'te komünizme karşı mücadele etmek için Avustralya 1965'te Anzus Antlaşması çerçevesinde Vietnam Savaşı'na ABD'nin müttefiki olarak asker göndermiştir. Avustralya, askerlerinin bir kısmını (1969'da) ve savaşın bitmesiyle (1971'de) tamamını Vietnam topraklarından çekmiştir (West, Murphey, 2010, s.152,167,168,273,284; Docherty, 2007, s.15,16,95; Firth, 2005 s.27,31; Greve, vd., 2007, s.24). Bununla birlikte iki büyük dünya savaşı, Kore ve Vietnam savaşlarına katılan Avustralya, Müttefik olarak Yeni Zelanda'yla birlikte bu savaşlarda yer almış ve Anzak geleneğini sürdürmüşlerdir. Ancak 1962'den günümüze Avustralya'da ABD üslerinin varlığı, Avustralya'nın egemenlik halklarının korunamadığı noktasında hâlâ bir eleştiri ve tartışma konusu olmayı sürdürmektedir (Docherty, 2007, s.95).

II. Dünya Savaşı'nın sonunda Asya-Pasifik'te birçok devletin bağımsızlığını kazanması, bölgede siyasi görüntüyü büyük oranda değiştirmiştir. Bu nedenle Avustralya, savaş öncesi mevcut durumun devamında ısrarcı olmuş, Asya'da meydana gelen bağımsızlık hareketlerinin hiçbirini desteklememiş ve yeni bağımsızlığına kavuşan Asyalı devletlerin eski sömürgeci devletlerle birlikte *kendi kendini yönetme* modelini desteklemesini çıkarlarına daha uygun görmüştür (Meaney, 1995, s.155-177). Bu açıdan bakıldığında Avustralya, II. Dünya Savaşı sonrası dış

politikada bölgesiyle ilgili siyasi gelişmelere karşı statükocu bir tutum takınmış ve askerî açıdan tehdidin yönü Avustralya'nın yakın coğrafyası olmuştur. Bu nedenle Avustralya, ABD'nin Kore ve Vietnam müdahalelerinde ABD'nin Müttefiki olarak Kore ve Vietnam savaşlarında yer almıştır (Firth, 2005, s.45).

II. Dünya Savaşı sonrası Asya'da bağımsızlığını kazanan devletlerin ortaya çıkması, beraberinde bölgesel çatışmaları da getirmiştir. Avustralya, ABD ittifakı ile birlikte hareket etmiş, yakın coğrafyasına askerî müdahalelerde bulunmuştur. Avustralya, II. Dünya Savaşı'ndan sonra sadece Kore ve Vietnam savaşlarına asker göndermemiş aynı zamanda Malezya'da yaşanan çatışmalarda askerî güç bulundurmuş ve Malezya-Borneo (1964-1969) çatışmasında Endonezya'ya karşı asker göndermiş ve 1963'de Yeni Gine'yi tekrar işgal etme girişimi başarısız olmuştur. Avustralya'nın yakın coğrafyasına müdahaleleri, Asya'yla olan savunma hattının korunmasına yönelik siyasi ve askerî müdahaleler olarak değerlendirilmektedir (Firth, 2005, s.45; Docherty, 2007, s.95,128). Soğuk Savaş'ın kenar kuşağı tehdit ettiği yıllarda Avustralya, Asya komünizmine karşı birlik oluşturma girişimlerinde lider rol oynamıştır. Avustralya'nın desteğinde Güneydoğu Asya Antlaşması Teşkilatı (South-Asia Treaty Organization), 1954-1970 yılları arasında kızıl tehlikeye karşı kurulmuştur (Docherty, 2007, s.95; Firth, 2005, s.45). Avustralyalı akademisyen S. Firth, Avustralya'nın Soğuk Savaş yıllarında Asya'ya karşı tutumuyla ilgili olarak 'Asya, cesur askerlerimizin bizi komünistlere karşı korumak için gittiği yerdî' diye ifade etmiştir (Firth, 2005, s.45).

Bu açıdan değerlendirildiğinde Avustralya için Asya, dönemin şartları ve konjonktüre uygun olarak her zaman 'kötülüğün merkezi' olarak düşünülmüştür. Avustralya için Batı, kökenlerinin dayandığı yer olmakla beraber uzak coğrafyada Avustralya'nın koruyucusudur. Avustralya'nın II. Dünya Savaşı süreci ve sonrasında Asya-Pasifik bölgesinde güvenliğini sağlamada güçlü, batılı ve model aldığı yeni partner seçimi, ABD yönünde olmuştur. Avustralya'nın dış politikada makas değişimi de tam olarak bölgesinde uygulanan *beka tedbirleriyle* doğru orantılıdır. Beka tedbirleri, Avustralya'nın Asya-Pasifik bölgesinde hayatta kalmaya yönelik güvenliğini ABD Müttefikliğiyle sağlamlaştırmasını ifade etmektedir. Avustralya, beka tedbirlerini daha çok proaktif bir önlem biçiminde ABD'nin kenar kuşağı kontrol etme girişimlerinde, kendisine tehdit olarak gördüğü yakın kuzey coğrafyasına müdahaleler biçiminde idame etmiştir. Bu nedenle Büyük Britanya ve Avustralya arasında *kalıcı dengenin* ABD yönünde değişimi, politik idealizmden çok realizmle ilintilidir.

Avustralya'da Değişim Rüzgârları ve Avustralya'nın Asya-Pasifik Bölgesi'nde Yumuşama Dönemi (1970-1990)

1960'ların sonlarında Avustralya'nın Asya-Pasifik'te iş birliği yaptığı güçlü müttefikleri, hızlı bir çözülme sürecin içine girmişlerdir. Emperyalist isteklerini terk eden Büyük Britanya, Süveyş Kanalı'ndan çekilirken kendine Avrupa Topluluğu'nda yeni bir gelecek tasavvur etmişti. ABD, Vietnam'da yenildikten sonra Asya'dan çekilmiş, Büyük Britanya, Malezya'dan ve ABD Hindişin'den hızla çekilirken Avustralya'ya gelecekte tek bir çıkar yol kalmıştır ki o da Asya'da kendine yer bulmaktır (Meaney, 1995, s.181). 1970'lerden sonra küresel düzeyde siyasi, ekonomik ve askerî paradigma değişiklikleri Avustralya'ya Asya'nın bir parçası olduğunu hatırlatmıştır. Küreselleşme olgusunun hâkim olduğu yıllarda ekonomide neo-liberal görüşler daha etkin hâle gelmiş, teknolojinin hızlı ve dönüşümsel etkisi, toplumların siyasi düşünceleri ve uluslararası ilişkileri derinden etkilemiştir. Bu dönemde Japonya'nın yanı sıra Çin, Hindistan, Güney Kore gibi devletler de Asya-Pasifik bölgesinde ekonomik, askerî ve teknolojik yeni bölgesel güçler olarak ortaya çıkmışlardır. Bu durum Asya-Pasifik bölgesinde Avustralya'yı değişen dünya konjonktürü çerçevesinde gereksiz gerilimlerden daha ziyade gelişen ekonomik, siyasi ve teknolojik işbirliklerine katılmaya zorunlu kılmıştır.

Aslında Japonya'nın XIX. yüzyılda büyük güç statüsüne yükselişi, günümüzde Çin'in yükselişi kadar hızlı olmuştur (Walker, Sobocinska, 2012, s.3). Avustralya'nın yüzyıldır Çin'in artan nüfusu ve ekonomisiyle yükselişe geçeceği öngörüsü bu dönemde gerçekleşmiş Japonya'nın yanı sıra artık Çin, bölgede büyük güç hâline gelmiştir. Bu gelişmeler ışığında 1972'de Avustralya İşçi Partisi *Gough Whitlam* Hükûmeti ve *John Malcolm Fraser* liderliğindeki Liberal ve Yurt Partileri bir araya gelerek geçmişin kalıplaşmış fikirlerini bir yana bırakma kararı almışlar ve Avustralya'nın gelişmeler karşısında yeni jeopolitik durumlara ayak uydurması planlanmıştır. Avustralya'nın yeni dönemi iyi analiz etmesinden sonra bölgesel iş birliğinin yeni şekilleri 1973'de ortaya çıkmaya başlamıştır. Avustralya, bireysel ya da kolektif işbirliklerini SEATO ve ANZUS vasıtasıyla değil de Asya milletleriyle doğrudan ilişki kurarak geliştirme yollarını aramıştır (Meaney, 1995, s.182-183; Firth, 2005, s.45). Dış politikada, 'Beyaz Avustralya' ve 'Sarı Tehlike' fikirlerinin terk edilmesi anlamına gelen bu süreç, geçiş dönemini hızlandırmıştır. Avustralya'nın Asya açılımına ilk örnekler, eski düşman-yeni müttefik olma deneyimleri tecrübe edilen başkentlere (Tokyo ve Pekin) ziyaretler yapılarak başlamıştır (Meaney, 1995, s.182-183; Firth, 2005, s.45). Whitlam ve Fraser hükümetlerinin dış politik uygulamaları, iç politikaya da yansımıştır.

Avustralya hükümetinin çokkültürlülük anlayışı, Avustralya toplumunun bir misyonu olarak her seviyede ırk, renk ve ulus ayrımcılığından sakınan göç politikasını kabul ederek göstermiştir.

Whitlam Hükümeti, 1970'lerde beyaz Avustralya politikasını reddettiğini ilân ederek yeni bir dış politika güzergâhı belirlemiştir. 1970-1980'lerde beyaz ırkçılığın kalesi olarak görülen Avustralya, beyaz Avustralya politikalarını terk ederek Vietnam, Çin ve Filipin gibi ülkelere göçmen kabul etmeye başlamıştır. S. Firth, Whitlam için *Asyalılarla ilgili korkunun büyümesini bozan*, Fraser için *Avustralya'nın kapılarını Asyalılara açan başbakanlar* olarak tanımlamıştır. (Firth, 2005, s.45). Bunun yanı sıra aile birleşmesi, sığınma hakkı ve göçmen kabul etme kanunlarıyla geçmişin göçmen kanunları revize edilmiş, göçmenlerle ilgili *renk körü yaklaşımı* kabul edilmiştir. Avustralya'ya sadece Avrupalı ya da Britanya kökenli göçmen kabulü yerine, 1975-1984 yılları arasında Hindçin'den 90.000 ve diğer Asya-Pasifik Adaları'ndan 100.000 mülteci Avustralya'ya kabul edilmiştir (Meaney, 1995, s.182-183). 1975'den beri Pasifik ve Güneydoğu Asya'da daha bağımsız politikalar üreten ve bölgede önemli bir rol oynayan Avustralya, dış politikada değişen bir görev üstlenmiştir. Avustralya, *Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği* (Asia Pacific Economic Cooperation-APEC-1989) örgütünün kurulmasında ve işlevsellik kazanmasında önemli bir rol üstlenmiştir (Docherty, 2007, s.128).

Soğuk Savaş döneminde Avustralya-Japonya ilişkileri önemli gelişmeler göstermiş ve 1966'da Japonya-Avustralya ticari ilişkileri, Britanya'yla olan ticari ilişkilerin önüne geçmiştir (Docherty, 2007, s.128). Japonya'nın Asya'da endüstrileşmiş ve Asya-Pasifik bölgesinde bir köprü görevi üstlenen bir ülke olmasıyla doğrudan ilgiliydi (Terada, s.178-179). 1970'lerin başından itibaren Avustralya kendini yeniden Asya'da tasavvur etmektedir (White, 2010, s.81-93). 1976'da Avustralya-Japonya dostluk antlaşması imzalanarak ilişkilerde yeni bir döneme geçilmiştir (Docherty, 2007, s.128). II. Dünya Savaşı'ndan 1970'lerin başına kadar bölgenin güvenlik durumunu biçimlendirmiş olan çeşitli komünist ayaklanmalar ve Güneydoğu Asya'nın yeni kurulmuş devletlerinin Avustralya'ya tehdit oluşturmadığı aşikârdır. Uzun yıllar askerî gücünü uzak bölgelerde Batılı müttefiklerinin yanında savaşarak yapılandıran Avustralya, 1970'lerde bölgesinde acil bir tehdit olmadığı gerçeğiyle yüzleştiğinde (Stephens ve Baker, 2009, s.176), Avustralya kendi konumunu ve bölgesiyle olan ilişkilerini yeniden değerlendirmiştir. Oysa Avustralya başbakanı olan W. M. Hughes (1915-1923); *Avustralya, renkli okyanusta küçük bir damladır* (Walker, Sobocinska, 2012, s.4) ifadesine yer verirken Avustralya'nın Asya'daki hassas ve izole konumu hakkında durum muhakemesinde

bulunmuştu. W.M. Hughes sözleriyle Beyaz Avustralya politikası ve batılı müttefik edinmenin gerekliliğini vurgulamıştır. Her zaman Avustralya'nın kaynak ve yaşam alanını işgal etmek isteyen çok nüfuslu Asyalı komşuları tarafından çevrelenmiş, küçük ve hassas bir ülke olarak görülmesi (Docherty, 2007, s.93), Avustralya hükümetleri tarafından uzun süre yol haritası olarak izlenecek dış politikanın temel yönlendiricisini oluşturmuştur. Bununla birlikte konuyla ilgili olarak A. Stephens, Avustralya'nın batılı güçlere dayanmış olmasını anlamlandıramaz ve *Avustralyalı stratejistlerin uzun süre Avustralya'nın sadece Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri yardımıyla savunulabileceğini düşünmesi, tam anlaşılabilir değil* ifadesini kullanır (Stephens ve Baker, 2009, s.177)

Soğuk Savaş Sonrası Avustralya'nın Tutumu ve Algısında Keskin Değişimler

1988-1996 yılları arasında Avustralya Dışişleri Bakanlığı yapan Gareth Evans, Avustralya dış politikasında yeni bir açılımın ve değişimin öncüsü olmuştur. 'Asya ile yapısal angajman' (Meaney, 1995, s.184) olarak isimlendirilen yeni dönemde Asya'nın Avustralya geleceği üzerinde önemi ve bölgeyle iş birliği ruhunun geliştirilmesi ihtiyacı vurgulanmıştır. 1990'lı yıllarda Avustralya siyasetinde önemli bir figür olan Avustralya'nın yirmi dördüncü Başbakanı ve Avustralya İşçi Partisi (Australian Labour Party-ALP) lideri Paul Keating (1991-1996) iktidarında Avustralya Dışişleri Bakanlığı yapan Gareth Evans, Asya açılımına ivme kazandırmıştır. P. Keating'in danışmanları da göçmen ve çokkültürlülüğü, Avustralya için daha az tehdit eden bir oluşum olarak gösterme gayreti içerisinde olmuşlardır (Wilson vd., 2005, s.182). Avustralya dış bürokrasisi ise Asya'yla yapısal bağlantı kapsamında raporlar hazırlamıştır. Avustralya'nın savunma konularında ki çalışmalara rapor hazırlayan Paul Dipp'e ithafen *Dipp Raporu* denilmiştir (Meaney, 1995, s.184). Dipp raporu, 'bağımsızlık ve kendine güven' konularını merkez alan bir savunma planlanmasını öngörmüştür. Yeni dış politik yaklaşımın temelinde Avustralya'nın Güneydoğu Asya ve Güney Pasifik'teki ülkelerle ve özellikle en yakın komşusu Endonezya'yla savunma yeteneklerini geliştirmede iş birliği konularının araştırılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Göçmen konusu üzerine *FitzGerald Raporu*, Avustralya'nın 'Yeni Asya Geleceğini' dikkatle ele alan ve beyaz Avustralya politikalarına son verildiğini ilân eden önemli bir rapor özelliği taşır. FitzGerald raporu yayımlanana kadar güncelliğini koruyan 1958 göçmen yasası, 1901 göçmen yasası ruhunu yansıtmaktaydı ve FitzGerald raporu, Avustralya'nın göçmen geçmişinden keskin biçimde

ayrılması ve çokkültürlülüğü sembolize etmesi bakımından önemlidir (Meaney, 1995, s.184-185).

1990'ların başında Avustralya'da savunma üzerine (Paul) *Dipp raporu*, ticaret-yatırım üzerine (Ross) *Garnaut Raporu*, yükseköğretimde Asya'nın dil ve kültürü üzerine (John) *Ingleson Raporu*, göçmen konusu üzerine ise (Stephen) *Fitzgerald Raporu* raporları yayınlanmıştır. Tüm bu raporların ortak özelliği, Avustralya'nın Asya'yla iş birliğini artırma konusu yönünde hazırlanmıştır (Meaney, 1995, s.184). Aslında FitzGerald raporunun ön hazırlığında Michael McKellar yer almıştır. 1975-1979 yılları arasında Avustralya Göçmen Bakanı olan Michael McKellar, çokkültürlülük kavramı için 'bir millet içinde, tüm kültürlerin kucaklanması' ifadesini kullanmış ve daha önce uygulanan dışlayıcı Avustralya politikasının sonunu getiren çokkültürlülük hareketini başlatmıştır (Meaney, 1995, s.186). Önceki politikaların aksine 1978'den itibaren Avustralya'da hükümet, göçmenlerin kültürel çeşitliliğini desteklemiştir (Docherty, 2007, s.158).

Avustralyalı akademisyen Simon P. Watmough, Avustralya'nın kontrollü olarak Asya-Pasifik bölgesine yüzünü çevirmesini, Gareth Evans'ın Asya-Pasifik bölgesi hakkındaki görüşleri çerçevesinde değerlendirmiştir. 1991'de Avustralya Dışişleri Bakanı olan G. Evans, bizzat kaleme aldığı 'Doğu Asya'da Avustralya ve Asya-Pasifik: Aynanın Ötesinde' isimli makalesinde yaklaşan *Asya Yüzyılı*'nda Avustralya'nın bölgeyle bağlantısı hakkında hükümetin yaklaşımını özetlemiştir (Evans, 1995, s.99-113). Makale, 1990'ların başında Avustralya'nın Asya'ya yüzünü dönmesi hakkında en temel entelektüel değerlendirme olarak kabul görülmüştür (Watmough, 2013).

Gareth Evans, *geçmişte kendimizi korumak için göçmenler, tarifeler ve büyük, güçlü Müttefikler edindiğimiz ezoterik talimatlarla, etrafında dönüp durduğumuz bir Avustralya tarihi yaşanmıştır. Yaşadığımız yer burasıdır ve millet olarak stratejik, ekonomik olarak bu bölgede bir yer ve rol bulmalıyız* diye tanımlamıştır (Evans, 1991, s.10; Evans, 1995, s.99).

Aslında Gareth Evans, geçmişin bir muhasebesi ve hesaplaşması niteliğinde bir itirafta bulunmuştur. Avustralya İşçi Partisi'nin (ALP) iktidara gelmesiyle 1983'de Avustralya dış politikasının Asya'ya hızlı dönüş yapması, 1960'ların sonlarında ortaya çıkan ekonomik ve siyasi hakikatin kabul edilmesiyle Avustralya'nın Doğu Asya'yla ittifak arayışında kararlı bir yön değiştirmesinden başka bir şey değildir. Yine 1975'de ALP

iktidarı döneminde Avustralya-Çin diplomatik ilişkileri başlamış ve ilişkilerin gelişmesi yönünde adımlar atılmıştır (Greve, vd., 2007, s.24). Avustralya'nın 1990'lı yıllarda dış politikada en büyük başarısı, yirmi bir üye devletli Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu'na (APEC) üye olmak olmuştur. 1994'de Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu ve Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Bölgesel Forumu'nun (ASEAN) kurulmasıyla birlikte bölgeye dair güvenlik sorunlarına çözüm aranırken hem ekonomik hem de kültürel sınırların birbirine yaklaşması önemli bir adım olmuştur (Watmough, 2013).

Avustralya dış işlerinde bölgeye yönelik yeni bir yol haritası belirlenirken kavramsal bir karmaşada ortaya çıkmıştır. Gareth Evans, Asya-Pasifik kavramıyla,

Siyasi kültürü, güvenlik menfaatleri, ekonomik kültürü ve temel değerler sistemi bakımından aşırı heterojen Doğu Asya, Okyanusya, Kuzey Amerika ve belki Güney Amerika Pasifik değil midir? diye sorar ve Doğu Asya ülkeleri ve uzantısı arasında ilişki kurulamaz mı? diye sorgulayarak Asya-Pasifik bölgesini tanımlar (Evans, 1995, s.100).

Evans, Avustralya'nın 'Asya-Pasifik toplumu' olduğu görüşlerinin (Evans, 1995, s.1) aksine dönemin Avustralya Başbakanı P. Keating, Avustralya'nın 'Asyalı bir millet olmadığını' vurgular. S. Watmough ise Avustralya'yı Asya-Pasifik toplumu olarak görür ve kavramsal ve psikolojik olarak 'Asyalı olmaktan' daha kabul edilebilir bulur (Watmough, 2013). Temelde problem, Avustralya'nın kendisini demokratik batı toplumunun bir uzantısı olarak kabul etmesi ve Asyalı bir toplum olmadığına ısrarcı olmasından kaynaklanmaktadır.

Bunun yanı sıra *bölgeselcilik* kavramıyla alakalı olarak Asya-Pasifik sınırlarının belirlendiği bir süreçte Avustralya'da kendisini coğrafi olarak bu bölgede konumlandırma gayreti içindedir. Doğal olarak bu kavram karmaşası içerisinde şu sorular akla gelmektedir. Avustralya, *Asyalı mı? Pasifikli mi? yoksa Asya-Pasifikli mi?* kavramsal kargaşayı S. Watmough şu şekilde izah etmektedir.

Avustralya siyasi söyleminde 'Asya-Pasifik' terimini kullandığında kastedilen, ABD'nin bölgeye dâhil olmasıdır. Bu nedenle Avustralya'nın harita üzerinde el çabukluğu göstererek, özelde ABD genelde Avustralya'nın etrafında

olan Batılı devletlerin dostluğunu sağlamlaştırma amacı taşır (Watmough, 2013).

ABD, Yeni Zelanda, Kanada tarafından dışlanmış, bölge içinde hiç samimi dost ve müttefikleri bulunmayan Avustralya için (Watmough, 2013), bölgeye sınırı olan batılı devletlerin desteğini almak amacıyla ABD'nin merkezî role dâhil edilmesi kavramsal açıdan stratejik bir hamle olarak görülmektedir.

Asya-Pasifik bölgeselciliğinin inşa sürecinde *Asya-Pasifik Forumu*; kültürel, ekonomik ve teknolojik iş birliği sunmaktadır. Gelecekte güvenlik sorunlarına çözüm üretebilecek potansiyele sahip olan forum, Avustralya'nın bölgesel politikalarında kendine yer bulabilmek için toplumsal desteğin sağlanabilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle Avustralya'da 1990'lı yılların ortalarında kavramsal tartışma önemli hale gelmiştir.

Gareth Evans, *Avrupalıların Avustralya'ya yerleştiğinden bu yana Avustralya, kendi coğrafyasına yabancılığını İngilizce konuşması, İngiliz hayranlığı, tarih, dil, kültür, ekonomi ve duygusal bağlarıyla Avrupalı ve Kuzey Amerika'ya yakın hissetmektedir. Asya algımız, geçmişten gelen ırkçılıkla bağıntılı göçmen politikaları, tek boyutlu ekonomi, tembel işgücü, Avrupa dışındakilere kibirli yaklaşım biçiminde olumsuz önyargılardan oluşmaktaydı* diye özetlemiştir (Evans, 1995, s.2).

1980-1990'larda Avustralya'da *istila retoriği* ve Asyalılara karşı ırkçı algılar aşağı bir eğilim göstermiştir. Avustralya İşçi Partisi'nin *Asya'ya İtilmesi*; politik, askerî, iktisadi olarak önemli bir değişimi işaret etmiş olsa da bu durum sadece Avustralya dış siyasetinde kısa bir soluklanmayı ifade etmiştir (Foraz, 2015, s.2). G. Evans, 1990'larda Avustralya'nın toplumsal ve siyasi tarihiyle yüzleşen yaklaşımıyla, problemin bir parçası olmaktan çok ideolojik esneklik ve ekonomik dinamizmi yansıtan çözüm odaklı ölçütleri ortaya koymuştur. Avustralya'da İşçi Partisi iktidarı ve Evans'ın dışişleri bakanlığı çok uzun sürmemiş, Evans'ın gelecek vadeden fikir ve uygulamaları Liberal Parti'nin uzun süren iktidarıyla rafa kalkmıştır.

Gareth Evans'ın Asya-Pasifik-Avustralya yaklaşımının yetersizliğini eleştirenler de olmuştur. S. Watmough'un Evans'a ilk eleştirisi, Asya-Pasifik bölgeselcilik iddiasının alt yapıdan yoksun olduğu yönündedir. Bu eleştirel tezini özellikle ortak güvenlik noktasında ele almaktadır. Çin-

Tayvan Krizi, Kuzey Kore açmazı ve Hindistan-Pakistan gerginliğinden kaynaklı nükleer silahlanma yarışı Asya-Pasifik bölgesinin güvenlik krizleridir (Watmough, 2013). Watmough'un temel eleştirisi ve çekincesi, Çin'in bölgede lider ülke olması dolayısıyla Asya-Pasifik bölgesini biçimlendirecek potansiyele sahip olması çerçevesindedir. Avustralya'nın yeni gelişmeler ışığında bölgeyle ilgili korku ve çekincesini ileri sürmesinin yanı sıra G. Evans'ın 'Ayna' argümanı ile yola çıktığı Avustralya'nın Asya bağlantısı görüşünün, günümüz Asya-Pasifik tasavvurundan çok farklı olduğu yönündedir. Bölgede azalan ABD etkisinin yanı sıra Çin ve Hindistan'ın yükselişiyle Asya-Pasifik bölgesel iş birliğinin, yeni güvenlik problemlerinin ortaya çıkmasıyla miadını doldurduğu fikrini ileri sürmüştür (Watmough, 2013).

1980-1990'larda Avustralya İşçi Partisi'nin Avustralya'yı *Avrupa/ABD merkeziliğinden* Asya-Pasifik odağına taşıma fikri, bölgeyle ilgili daha fazla ekonomik bağların, bölgesel diyalogun, pratikte olmasa da fikir de askerî angajmanın ve daha liberal göç politikalarının geliştirilmesi en azından entelektüeller arasında Avustralya kimliğinin yeniden düşünülmesini sağlamıştır. Bu tam olarak Asyalı bir kimlik geliştirmek değil, belki daha kozmopolit kimlik geliştirmeyi ifade etmiştir. Eğitim sistemi, Asyalı milletler ve dillerinin incelenmesini bile teşvik etmiştir. Bu gelişmeler Avustralya'da yeni dalga tepkiler üretmiş ve 1990'larda *Pauline Hanson*, Asyalıların Avustralya'daki yeri hakkında yeni bir tartışmayı ateşlemiştir. P. Hanson, onları tek kültürlü beyaz ulusal kimliği tehdit eden kolektif bir öteki olarak ırki bir boyuta indirirken Avustralya İşçi Partisi döneminde yaşanan gelişmeler, Avustralya'nın 'sarı ırk tarafından yenilmesi' ve 'Asyalılar tarafından yutulması' anlamına geldiğini öne sürmüştür. *Asyalı göçü*, 'mirasımız, kimliğimiz ve değerlerimiz' için bir tehdit fikrini güçlendirmiştir (Fozdar, 2015, s.2-3).

1990'lı yıllardan sonra Avustralya'nın Asya kıtasına yönelik geliştirdiği ilişkileri gerek dış politikaya gerekse iç politikaya yansıtmıştır. Dış politika bağlamında Avustralya, bölgesinde gelişen ASEAN benzeri ekonomik ve siyasi işbirliklerine gitmiştir. Avustralya'nın politik, kültürel ve toplumsal yapısında değişimlere örnek ise Aborjin kültürünün, tarihinin tanınmasının yanı sıra cinsiyet ve kadın hakları bağlamında tanınan haklar olmuştur. Diğer yandan izole coğrafyası, korumacı ekonomik yapısı ve siyasi duruşuyla Avustralya, göçmen olgusu ve göçmen haklarına 1970'lere kadar mesafeli durmuştur. 1958-1970'li yılları arasında Avustralya, beyaz Avustralya politikasını sıkı bir şekilde uyguladığı önemli bir husustur (Wilson vd., 2005, s.184).

Öte yandan yirmi beşinci Avustralya Başbakanı seçilen John Winston Howard, 1996-2007 yılları arasında aralıksız on bir yıl başbakanlık yapmıştır (Greve, vd., 2007, s.25). Aynı zamanda Avustralya Liberal Partisi başkanı olan J. Howard, muhafazakâr bir partinin lideri olarak geçmişin geleneksel yabancı düşmanlığı ve politik izlerini Avustralya siyasi hayatına yeniden döndürmüştür. Pauline Hanson'un radikal söylemlerini J.W. Howard sessizce, Asya'yı kötülemeden Avrupa ve ABD merkezli politikalara geri dönüşü başarmıştır. 1990'ların sonlarında Avustralya'nın Asya'yla ilişkisi hakkında yayınlanan çoğu akademik kitabın, Asya'ya yönelik bir tehdit duygusunu içeren kararsızlığı ya da bir olumsuzluğu yansıtmaları bu açıdan manidardır (Fozdar, 2015, s.3). Bu nedenle Avustralya siyasi liderlerinin taban tabana zıt siyasi çabaları, toplumun da yeni gelişmelere uyum sağlamasını geciktirmiştir. Howard Hükümeti döneminde yaşanan ve uluslararası bir krize sürüklenen *MS Tampa Krizi* (Ağustos 2001), Avustralya'nın Asyalı toplumlara ve yabancılara karşı tutumlarında değişiklik olmadığını gösteren bir dış politikası sembolleştirmiştir. Başta Norveç olmak üzere Singapur devletleriyle diplomatik krize neden olan Afgan mültecilerin Avustralya'ya alınmaması sorunu, uluslararası bir mülteci krizi olarak Birleşik Milletlere (BM) taşınmıştır. Avustralya, insan hakları sorumluluklarından kaçmakla suçlanmış ve uluslararası kamuoyundan büyük tepki almıştır (BBCNEWS, 2001). Avustralya'nın mülteci ve göçmenlere şovenist tutumu, insan hakları konusunda Avustralya'nın bir kez daha sınıfta kalmasına yol açmıştır.

Kamuoyu araştırmalarına göre Avustralya toplumu tarafından %90 oranında kuvvetli bir destek alan J. Howard hükümetinin yabancı düşmanlığı ve mülteciler hakkındaki olumsuz tutumları, toplumun ötekileştirdikleri hakkında daha radikal düşüncelerine neden olmuştur. ABD'de 11 Eylül 2001 saldırısının olması, Avustralya'da Howard Hükümeti'ne halk desteğini artırmış ve küresel düzeyde bu sürecin etkisi, Howard Hükümeti'nin on bir yıl süreyle iktidarda kalmasına neden olmuştur. John Howard, Kasım 2001'de Avustralya seçimlerine 11 Eylül gölgesinde girerken, mültecileri ülkesine almayarak haklılığını seçim sonucuyla tasdik ettirmiştir. J. Howard, 2001 seçim sloganını şu sözlerle ifade etmiştir, 'bu ülkeye kimlerin geleceğini ve geliş şartlarına, biz karar vereceğiz' (Greve, vd., 2007, s.24; Guardian, 2001) diyerek mülteci ve yabancılar konusunda fikrini özetlemiştir. Aslında Tampa Krizi, Avustralya'nın göç/göçmen ve mülteci geçmişinde bir retoriği temsil etmiştir. Howard Hükümeti, yasal ve yasal olmayan göç arasındaki güçlü ayrımı vurgularken kamuoyu da Howard Hükümetine oy vererek halk desteğini göstermiştir. Tampa Krizi karşısında Howard Hükümetinin insani olmayan tutumu, toplumsal eleştiri almış olsa da ABD'de yaşanan 11 Eylül

hadisesi, Avustralya'nın güvenliğini yeniden öncelikli hâle getirmiştir (The Conservation.com, 2019).

Avustralya'da şiddetli protestolara rağmen Howard Hükümeti, 2000'de Avustralya askerini ABD liderliğindeki koalisyon gücüyle birlikte savaşmak üzere Irak Savaşı'na göndermiştir (Greve, vd., 2007, s.25). ABD'nin liderlik ettiği İkinci Irak Savaşı'na (2003) Avustralya askerlerini gönderen Howard Hükümeti, ABD liderliğindeki Koalisyon Gücü'ne destek verdiğini göstermiştir. Böylece ABD Müttefiki olarak Avustralya, iki binli yılların başında yeniden Ortadoğu coğrafyasında yer almıştır. J. Howard'ın uzun süre iktidarda kalmış olması ve göçmen konusunda muhafazakâr, kararlı tutumu Avustralya toplumunun algısında da çok kültürlü toplum ve tolerans öğelerinin eksikliğinin devam etmesine zemin hazırlamıştır. Bu dönemde Avustralya'da göçmen sayısının azalması yönünde toplumun genel bir eğilimin oluşması da toplumsal bir vaka olarak tespit olunmuştur. *Avustralya Sosyal Tutumlar Araştırması-2003* (Australian Survey of Social Attitudes-2003 AuSSA) verileri göz önünde bulundurulduğunda 'Avustralya'da göç seviyesinde toplumsal tutumlar' başlığı altında hazırlanan grafiğe göre Avustralya toplumunun ülkede 'göçmen sayısının azalması' yönünde kanaat bildirenlerin oranı verilmiştir. Ülkede göçmen sayısının azalması yönünde fikir beyanı 1995'de %58, 1996'da %61, 1998'de %47 ve 2001'de %36 oranları arasında değişiklik göstermiş ve Avustralya toplumunun göçmen algısı, istatistiksel olarak özetlenmiştir (Wilson vd., 2005, s.182-183). Aslında 1945-1985 yılları arasında Avustralya'ya gelen 4,2 milyon göçmenin büyük bir kısmı beyaz göçmen olarak nitelendirilen İngiltere, İtalya ve Yunanistan etnik kökenine dayanmaktadır. Hükümet, çalışma yaşındaki göçmenlerin önemli bir kısmını kırsal alanda çalışmaları için desteklemiş olsa da göçmenlerin büyük bir kısmı şehirlerde çalışmayı yeğlemiştir. Bunun yanı sıra 1945-1991 yılları arasında 460.000 mülteci Avustralya'ya iltica etmiş ve mültecilerin 130.000'i Çin ve Hindistan kökenlidir (Greve, vd., 2007, s.22).

II. Dünya Savaşı sonrası Asya'da kolonizasyonun çökmesi ve bağımsız devletlerin ortaya çıkmasıyla birlikte yeni gelişmeler, Asya'yı eşsiz bir konuma sürüklerken teknoloji, sanayileşme ve diğer gelişmelerin getirdiği dönüşüm, Asya'nın yeni yüzünü ifade eden 'Asya Yüzyılı' kavramını ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme olgusunun etkisinde toplumun karmaşık düzeyindeki artış, Avustralya'nın çokkültürlü bir toplumsal yapının varlığına izin verme esnekliğine neden olmuştur. Tüm bu gelişmeler Avustralya toplumunun değer yargılarını değiştirmesine yardımcı olurken siyasi kültürün psikolojik temellerini de etkilemiştir. Bu nedenle Avustralya, yaşadığı coğrafyayı artık göçmen sorunu ve tehdit unsuru olarak gören

savunmacı bir kılıktan, geleceğin refah, zenginlik ve iş birliği inisiyatifleri alabileceği toplumlar olarak değerlendirdiği dinamik bir bölge olarak analiz etmiştir. Böylece Avustralya, Asya'nın zenginliklerini ve fırsatlarını ifade etmesi açısından, *Asya Yüzyılı* kavramını kullanmıştır.

Avustralya yeni gelişmelere kayıtsız kalmamış ve kendi konumunu sorgulamaya başlamıştır. Yeni dönemi fark etmekte ve anlamakta gecikmeyen pek çok Avustralya devlet adamı ve düşünür, yeni Asya ve Avustralya'nın nereye ait olduğunu sorgulamıştır. Avustralya'nın ilk kadın Başbakanı Julia Gillard, Yeni Çin, Yeni Hindistan ve artan Asya-Pasifik bölgesinin önemini vurgularken 'daha önce burada değildik' ifadesini kullanmıştır (Walker ve Sobocinska, 2012, s.2). Bu iddiayı savunurken yalnız değildir. Hugh White 'dünyadaki yerimizi tekrar düşünmeye başlayacağız ve daha önce hiç yapmadığımız seçimleri yapacağız' ifadesine yer vermiştir (White, 2010, s.6; Walker, Sobocinska, 2012, s. 29). Michael Wesley, 'bizim kurduğumuz alışılmış düzenler, beklentiler ve tarihsel modeller daha önce ele aldığımızdan çok uzaktır' tanımına yer vermiştir (Wesley, 2011, s.xiv). Avustralya 2012'de Julian Gillard'ın başbakanlığında Asya'nın geleceğinde muhtemel beklentileri ön alıcı politikalar geliştirebilmek maksadıyla yeni bir dönemi ifade etmesi açısından *beyaz sayfa* ismiyle 'Asya Yüzyıl'ında Avustralya-Beyaz Sayfa 2012 (Australia in the Asia Century-White Paper 2012) çalışmaları başlatmıştır (Australia in The Asian Century- White Paper October 2012).

Geçmişte istila kaygısının kaynağı olan Japonya, 2013'te Avustralya başbakanı Tony Abbott tarafından ABD ve Çin'e karşı 'Asya'daki en iyi dostumuz' olarak değerlendirilmiştir. Avustralya geleceğinin Asya'da olduğu algısı temelinde biçimlenen görüşün 2013'te yeniden güncellenmesi, Asya ile olan ilişkilerin kültürel, ekonomik ve siyasi bağlamda Asyalı komşularla ilişkilerin iyileştirilmesine ve Avustralya toplumunda Asyalı farkındalığını artırmaya dönüktür. Avustralya, Asya'yı merkez alan gelişmelerde 2010 sonrası eğitim müfredatında Asya'ya öncelik vermiş, Hint-Pasifik bölgesine yönelik eğitim ve staj için bursları desteklemeye başlamıştır. Tüm bu gelişmelere rağmen korku, Avustralya'nın Asya ile ilişkilerini şekillendiren baskın faktör olmaya devam etmekle birlikte Avustralya'nın Asyalı komşularını tanımlamak için kullandığı imge ve metaforlar, kaygı-korkuya dayanmıştır. 'Sınır koruması' bağlamında mevcut histeri bile kuzeyden devam eden istila korkularını yansıtmaktadır (Fozdar, 2015, s.3).

Avustralya, 2020'de bölgede orta ölçekte bir devlet olarak Hint-Pasifik'te istikrarlı bir bölgesel düzeni savunmada daha aktif bir rol

üstlenmektedir. Avustralya'nın yayımladığı 2020 Savunma Stratejik Güncellemesi ve Kuvvet Yapısı Planı'nda Hint-Pasifik'te yoğunlaşan stratejik rekabete dikkat çekmektedir. Avustralya Başbakanı Scott Morrison'ın ifade ettiği gibi 2020 Savunma Stratejik Güncellemesi, 'daha zayıf, daha tehlikeli ve daha düzensiz' bir gelecekte nasıl ilerleyeceğine dair bir plan sunmaktadır. Avustralya başbakanı, 'Avustralya'nın stratejik ortamını şekillendirmek, çıkarlarımıza karşı eylemleri caydırmak ve gerektiğinde güvenilir askeri güçle yanıt vermek' için üç temel dayanakta hazırlandığını beyan ederek gri bölge rekabetine ve yüksek yoğunluklu çatışmaya hazırlandığı belirtilmektedir. Avustralya'nın Hint-Pasifik'te çıkarlarına uygun bir denge olarak tanımladığı kapsayıcı stratejik hedef ise ABD'nin bölgesel güç dengesini sürdürmesi ve Çin'in nüfuz alanı yaratma tehdidinin bertaraf edilmesidir. Oysa ABD bölgesel gücünü kaybediyor ve Çin yayılmacılığı hızlanıyor. Bu gelişmeler, Avustralya'nın son yetmiş beş yıldır Hint-Pasifik'te sahip oldukları erişimi ve nüfuzu kısıtlamaktadır (Townshend ve Noone, 2020).

SONUÇ

Coğrafi konumu bağlamında Avustralya, I. Dünya Savaşı öncesi Büyük Britanya'nın etkisinde devasa Çin nüfusu, askerî-ekonomik güce sahip Japonya ve bir tutkuyla bağlı olduğu Büyük Britanya'nın düşmanı Almanya'yı bir tehdit algısı olarak belirlemiştir. Irkçı teorilerle şekillenmiş sarı tehlike tanımı, Avustralya'nın iç/dış politikasının uzun soluklu temel paradigması olmuştur. Avustralya dış politikasına kalıcı etkiler bırakacak olan korku üzerine inşa edilmiş risk değerlendirmesi, Avustralya'nın dış siyasetinde bağımsız politikalar üretmek yerine uzun süre güçlü batılı devletlerin yörüngesi ya da Asya-Pasifik'te ileri karakolu olarak kalmasına neden olmuştur. Bu mevcut ve uzun vadeli tutum, Avustralya'nın dışlayıcı milliyetçilik geliştirmesine neden olmuş ve yakın coğrafyasına dayatmacı politikalarla bölgede istikrarı hep öteleyen sonuçlara sebebiyet vermiştir. Avustralya'nın bölgesiyle alakalı tehdit ve risk değerlendirmesi sürecine miyop bir bakış açısı geliştirmesi, vizyon eksikliğine neden olurken Avustralya'nın yakın bölgesiyle alakalı dış politikası, kalıcı ve muhafazakâr tutumunu sürdürmüştür.

I. Dünya Savaşı sonrası Avustralya'nın dış politikasında irrasyonel tehdit algısı olarak isimlendirilen 'Japonya korkusu', II. Dünya Savaşı'nda gerçekliğe yaklaşmış ama hiçbir zaman Avustralya'da Japon işgali yaşanmamıştır. II. Dünya Savaşı sürecinde Avustralya başbakanının ABD'ye yönelik yazdığı mektubun Avustralya basınında yer alması aynı zamanda Avustralya-ABD işbirliğinin de başlangıcı olmuştur. Singapur'da

Avustralya, Büyük Britanya'nın Avustralya'yı kollayan siyasi ve askerî korumacılığının bitişine tanık olmuştur. II. Dünya Savaşı'nda Avustralya askerinin Japon askerler tarafından Singapur'da esir alınmasından dolayı Avustralya'nın Büyük Britanya'dan yardım isteğinin cevapsız kalması hatta Büyük Britanya'nın Avustralya'dan Büyük Britanya'nın savaştığı başka cepheler için asker talep etmesi Avustralya-Büyük Britanya samimi ilişkilerinin yol ayrımına geldiğinin göstergesi olmuştur. Büyük Britanya'nın pragmatik tavrı, Avustralya dış politikasının kesinlik arayışında ve mevcut Anglosakson İttifak'ta sarsıntı yaratmıştır. Bu nedenle Avustralya, dış politikada Büyük Britanya'ya bağımlı beklentilerinden vazgeçmek zorunda kalmış ve Büyük Britanya'nın bu tutumu, 'mazur görülemez ihanet' olarak isimlendirmiştir. Bu durum Avustralya'nın dış politikasında birinci dönem olarak sınıflandırdığımız Büyük Britanya yörüngesinden kopuşu temsil etmiştir.

Soğuk Savaş döneminde Avustralya, bölgede kızıl tehlike SSCB'ye karşı batı kökenli ve öykündüğü ABD'yle müttefik ilişkisini geliştirmiştir. Avustralya'nın dış politikasında ikinci dönem olarak kategorize edebileceğimiz II. Dünya Savaşı sonrası dönem, müttefik değişimi sürecini belirginleştirmiştir. Hegemonik bir güçle tek taraflı etkisizleştirme ya da önleme politikaları, bu süreçte Avustralya dış politikasını özetler. Dış politikada 'güçlü ve mutlaka batılı partner ihtiyacı', Avustralya'nın model aldığı ve II. Dünya Savaşı sonrası dünya güç dağılımının değiştiği süreçte süper güç olarak ortaya çıkan ABD yönünde olmuştur. II. Dünya Savaşı sonrası Avustralya, yeni tehlikelerin belirdiği ve ortak çıkarların kesiştiği bölgede ABD-Avustralya-Yeni Zelanda stratejik müttefikliğini kurmuş ve Avustralya, Anzus Müttefikliğinin oluşmasıyla Asya-Pasifik'te tekrar güçlü ve stratejik arkadaş edinmiştir. SSCB'nin Güneydoğu Asya'ya inmesini önlemek amacıyla Avustralya, ABD'nin güvenlik şemsiyesi altında Kore ve Vietnam savaşlarına asker göndermiştir. Böylece Avustralya, kenar kuşakta tek taraflı etkisizleştirme politikasının büyük gücü olan ABD işbirliğini sürdürmüş ve yakın coğrafyasının kontrollünde söz sahibi olma hakkı edinmiştir. 1945-1970 arası dönemde Avustralya'nın Büyük Britanya'dan uzaklaşan ve Asyalılar hakkında net ve kararlı siyasetin eksikliğinden ödün vermeyen dış politikasında bir değişiklik yaratmadığı ortadadır. ABD merkezli yeni bir güç merkezinin yörüngesine yerleşen Avustralya'nın Asya-Pasifik dış politikası, ortak düşmanlık çerçevesinde statükocu varlığını sürdürmüştür. Ancak 1970'lerde uluslararası alanda yaşanan paradigma değişiklikleriyle artan savaş karşıtı protestolar, savaşın meşruiyetini halkın gözünde zayıflatmış ve değişen dünya konjonktürünün etkisinde Avustralya dış politikasında de değişim dönemi başlamıştır. Bu açıdan 1918-1970 yılları arası Avustralya, yakın coğrafyasında bulunan

devletlere ve göçmen problemine bakış açısında hiçbir değişiklik yapmamıştır.

1970'lerin başından itibaren Avustralya, bölgesinde batılı büyük güçlere bağımlılık ve Asya-Pasifik'te yalnızlık politikasından vazgeçme ve kendi gücüne dayanan bir dış politika eğilimi göstermiştir. Küreselleşmenin ve yeni paradigmalara çerçevesini çizdiği yeni akımda Avustralya, *korku-tehdit ikilisi* üzerinde temellenmiş, uzun soluklu, radikalleşmiş ve ırkçılığa ulaşan dış politikasından vazgeçmeyi yeniden düşünmektedir ama bu köklü dönüşümün neden olacağından çok, nasıl olacağı tartışma konusudur. Uzun zamandır sarı tehlike ve soğuk savaşın gölgesinde kökleşmiş Avustralya dış politikası, yeni ya da yükselen 'Asya Yüzyılı' bağlamında mevcut konumlanmasını yeniden tanımlamıştır. Böylece Avustralya dış politikada yapısal bir dönüşüm modeli planlayarak, Asya-Pasifik bölgesinde mevcut ya da yeni yapılanmış ekonomik, siyasi, bölgesel ve uluslararası organizasyonların içinde aktif rol oynamıştır. Yakın coğrafyasıyla çok taraflı ilişkilerin bir sonucu olarak Avustralya, göçmenlere karşı eski ırkçı politikalarından vazgeçerken göçmenlerin temel hakları üzerinde iyileştirilmelere gitmiştir.

ABD'de 2001'de meydana gelen 11 Eylül Hadisesi, Avustralya'nın yeniden geçmiş politikalara dönmesinde bir enstrüman olmuştur. MS Tampa Krizi, Asyalı göçmen korkusunu yeniden gündeme getirmiştir. Howard Hükümeti, göçmen özede kalifiye olmayan Asyalı göçmen problemini, ABD'nin radikal İslam politikalarıyla bütünleştirerek abartmış ve küresel çapta yaygınlaşmış İslam karşıtlığıyla toplumun tepkisel göçmen radikalizmini körüklemiştir. Korku ve tehlike merkezinde biçimlenmiş Beyaz Avustralya romantizmini çağrıştıran Howard Hükümet politikaları, Avustralya'da tekrar eski politikalara dönülüp dönülmeyeceği konusunda kafa karışıklığı meydana getirmiştir ancak idealist bir Asya-Pasifik bütünleşmesinin üreteceği yapı, Avustralya'nın geri döndürülemez biçimde sosyal darwinist politikaları terk edeceği kanaatini desteklemektedir.

Tüm bu gelişmeler ve açıklamalar ışığında, 1970'lerden itibaren Avustralya'nın konumunu sorgulayarak dış politikada 'beyaz bir sayfa' açtığını söyleyebiliriz ancak kültürel, sosyal ve tarihsel bağlardan kopuşun hiç kolay olmadığı, Avustralya'nın dış politik tutumlarında Avustralya'yı gölge gibi takip ettiğini de unutmamalıyız.

AÇIKLAMALAR

1. Asya-Pasifik ülkeleri; Avustralya, Bağımsız Samoa Devleti, Brunei, Cook Adaları, Çin Halk Cumhuriyeti, Doğu Timor, Endonezya, Fiji Cumhuriyeti, Filipinler, Güney Kore, Japonya, Kamboçya, Kiribati, Kuzey Kore, Laos, Malezya, Marshall Adaları, Myanmar, Nauru, Palau, Papua Yeni Gine, Singapur, Solomon Adaları, Vietnam, Tayland, Yeni Zelanda'dır (Tuicakademi.org., 2011).
2. Britanya Avustralya'sı kavramı, 1901'den önce Britanya kolonisi olan Avustralya'yı ifade etmektedir. Bilindiği üzere Avustralya, 1901'de *Commonwealth of Australia* ismini alarak yüzyılın ilk bağımsız devleti olmuştur. Bu nedenle 1901 öncesi Avustralya, *Britanya Avustralya'sı* ismiyle bilinmekle birlikte Avustralya'nın Büyük Britanya kolonisi olduğu yılları ifade etmektedir.
3. 1916-1917 Zorunlu Askerlik Referandumları (Conscription Referendums, 1916 and 1917), Avustralya'da Ekim 1916 ve yine Aralık 1917'de zorunlu askerlik konusunda oy kullanmaları istendi. Avustralya'da 18 ile 60 yaş arasında erkekler için askerlik 1911 yılından beri zaten zorunluydu. Referandumlar gerçekleştiği takdirde, bu yaş grubunda olan erkekler yurt dışı askerlik hizmetine de katılacaktı. Savaşın başında denizasırlı seferlere gönüllük esasıyla katılan Avustralyalılar, 1916 yılında Büyük Britanya'nın tümenlerini güçlendirmek için bilhassa Batı Cephesi'nde asker ihtiyacını karşılamak için Avustralya hükümetine baskı yaparak Yurt Dışı Seferlerde Zorunlu Askerlik kanununu çıkarmaya zorlamıştır. 28 Ekim 1916 tarihli referandum sonucunda 1.087.557 lehte ve 1.160.033 aleyhte oy kullanılmıştır. 20 Aralık 1917 referandum sonucunda 1.015.159 lehte ve 1.181.747 aleyhte oy kullanmıştır 20 Aralık 1917 referandum sonucunda 1.015.159 lehte ve 1.181.747 aleyhte oy kullanmıştır (National Archives of Australia, "Conscription Referendums 1916 and 1917").
4. 1915-1923 yılları arasında Avustralya'da yedinci başbakanı olarak görev yapmıştır. National Museum of Australia. "Billy Hughes"; Docherty, 2007, s.155,321.
5. John Curtin, 1941-1945 yılları arasında on dördüncü Avustralya Başbakanı olarak görev yaptı (Serle, 1993).
6. Sir Robert Gordon Menzies, 1939-1941 ve 1949-1966 yılları arasında Avustralya'nın başbakanlığı görevini yürütmüştür. On sekiz yıl Avustralya başbakanlığı yaparak en uzun Avustralya

başbakanlığı görevini yürüten Avustralyalı siyaset adamıdır (Martin, 2000).

7. ANZUS (Australia-New Zealand and US) Antlaşması; 1 Eylül 1951 yılında Avustralya, Yeni Zelanda ve ABD arasında Pasifik bölgesinde ortak savunma antlaşması niteliğinde imzalanmıştır. 1943'de Avustralya ve Yeni Zelanda'nın Kahire Konferansı dışında tutulmasına bir reaksiyon olarak, 1944'de Avustralya-Yeni Zelanda arasında oluşturulmuş paktın (Anzac Pact-Australia-New Zealand Agreement and the Canberra Pact) içerisine 1951'de ABD'nin alınmasıyla, yeni oluşan pakta ANZUS Paktı denilmiştir. Yeni Zelanda, 1985'te pakttan ayrılmıştır. Yeni Zelanda, 1985'te pakttan ayrılmıştır (Docherty, 2007, s.xxxvi,219,290).
8. Edward Gough Whitlam, 1972-1975 yılları arasında Avustralya İşçi Partisi'nde başkanlık yapmış ve yirmi birinci Avustralya Başbakanlığı görevini yürütmüştür (Docherty, 2007, s.306-307; National Museum of Australia. "Gough Whitlam").
9. John Malcolm Fraser, 1975-1983 yılları arasında Avustralya Liberal-Country Partisi başkanlığı ve yirmi ikinci Avustralya başbakanlığı görevini yürütmüştür (Docherty, 2007, s.131-132; National Museum of Australia. "Malcolm Fraser").
10. Gareth Evans, 1988-1996 yılları arasında Avustralya Dışişleri Bakanlığı yapmış siyasetçi ve akademisyendir (Gareth Evans).
11. Stephen Arthur FitzGerald, Avustralyalı diplomat 1973-1976 yılları arası Avustralya'nın ilk Çin Büyükelçisi'dir. S.A. FitzGerald'ın hazırladığı rapora ithafen 'FitzGerald Raporu' denilmiştir (Meaney, 1995, s.185).
12. Paul Keating, 1991-1996 yılları arasında yirmi dördüncü Avustralya başbakanıdır (National Archives of Australia. "Paul Keating").
13. John Winston Howard, Avustralya'nın yirmi beşinci Başbakanı olarak 1996-2007 yılları arasında kesintisiz bu görevi yürütmüştür. Robert Menzies'in ardından en uzun Avustralya başbakanlığı görevini yürüten ikinci siyaset adamıdır (National Archives of Australia. "John Howard").
14. MS Tampa Olayı (Tampa Affair), Ağustos 2001'de mültecilerin olduğu bir gemi Avustralya açıklarında batmıştır. Birçok mülteci (çoğunluğu Afgan) olan geminin Avustralya açıklarında batması üzerine Norveç bandıralı MS Tampa isimli gemi, mültecilerin hayatını kurtararak gemiye almıştır ve Avustralya liman-karasularına girmek istemiştir. Howard Hükümeti, şiddetli bir tepki göstererek, geminin ve (çoğunluğu çocuk) kurtarılan

mültecilerin Avustralya karasularına girmesine müsaade etmemiş ve Avustralya Donanması'yla Norveç bandıralı gemiyi Avustralya limanına yaklaşmaması üzerine tehdit etmiştir. Howard Hükümeti'nin bu tutumu, uluslararası kamuoyundan büyük tepki almış ve Avustralya-Norveç-Singapur arasında da diplomatik bir krize neden olmuştur (Greve, vd., 2007, s.24; "SBSNEWS, 2013; Permanent Mission of Australia to the United Nations, 2001; Safecom.org.au, 2003 BBCNEWS, 2001). Howard Hükümeti'nin bu tutumu, uluslararası kamuoyundan büyük tepki almış ve Avustralya-Norveç-Singapur arasında da diplomatik bir krize neden olmuştur (Greve, vd., 2007 s.24; SBSNEWS, 2013; Permanent Mission of Australia to the United Nations, 2001; Safecom.org.au, 2003, BBCNEWS, 2001).

15. J. Howard'ın başkanlığını yaptığı Liberal ve koalisyon ortağı Ulusal Parti tüm ülkedeki oyların %50,95'i alarak J. Howard yeniden başbakan oldu (Australian Politics and Elections Archive 1856-2018).
16. Julia Gillard, Avustralya'nın ilk kadın başbakanı olarak 2010-2013 yılları arasında bu görevi yürütmüştür (National Archives of Australia. "Julia Gillard").

KAYNAKÇA

Andrews, Eric Montgomery (1993). *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press.

Australia's Asia: From Yellow Peril to Asia Century, Walker, David ve Agnieszka Sobocinska (Edited) (2012). Western Australia UWA Publishing.

Australia and Britain: Studies in a Changing Relationship. A.F. Madden (Edited) (2005). W.H. Morris-Jones, Institute of Commonwealth Studies, University of London.

Australia and Britain: Studies in a Changing Relationship. A.F. Madden (Edited). W.H. Morris-Jones, Institute of Commonwealth Studies, University of London, 2005.

Australian Demographic Statistic (2016). "Preliminary Population Estimates, Indigenous Status by State and Territory 30 June 2016". 20.10.2021 tarihinde <https://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Previousproducts/3101.0Feature%20Article1Mar%202017?opendocument&tabname=Summary&prodno=3101.0&issue=Mar%202017&num=&view> adresinden alınmıştır.

Australian Government Department of Defence (2012). "Australia in The Asian Century- White Paper October 2012". 21.02.2021 tarihinde https://www.defence.gov.au/whitepaper/2013/docs/australia_in_the_asian_century_white_paper.pdf adresinden alınmıştır.

Australian Government Department of Home Affairs. "Fact Sheet-Abolition of the 'White Australia' Policy". 11.01.2020 tarihinde <https://www.homeaffairs.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/08abolition> adresinden alınmıştır.

Australian Native' Association. 20.10.2021 tarihinde <https://www.nma.gov.au/definingmoments/resources/australian-natives-association> adresinden alınmıştır.

Australian Politics and Elections Archive 1856-2018. 21.10.2021 tarihinde <https://elections.uwa.edu.au/index.lasso> adresinden alınmıştır.

Australian Social Attitudes. Shaun Wilson, Gabrielle Meagher, Rachel Gibson, David Denmark, Mark Western (Editors) (2005). UNSW Press, 2005.

Australian War Memorial. "Civilian Internees in Australia". 29.10.2021 tarihinde <https://www.awm.gov.au/research/guide/pow-civilian> adresinden alınmıştır.

BBCNEWS (2001). "Australia Ships Out Afghan Refugees". 22.04.2020, tarihinde <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/1522723.stm> adresinden alınmıştır.

Beaumont, Joan, "Australia", 18 March 2015. *International Encyclopedia of the First World War*. 29.10.2021 tarihinde <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/australia> adresinden alınmıştır.

Clark, Andrew (2017). "John Curtin, the Leader who Turned Australia into the United States". *Financial Review*. 20.01.2022 tarihinde <https://www.afr.com/politics/federal/john-curtin-the-leader-who-turned-australia-to-the-united-states-20171122-gzqc46> adresinden alınmıştır.

Clark, Chris Coulthard (2001). *The Encyclopaedia of Australia's Battles*, NSW: Allen&Unwin.

CNA (2020). "Asia-Pacific Nations Sign World's Largest Trade Pact RCEP". 22.02.2021 tarihinde <https://www.channelnewsasia.com/news/business/rcep-trade-pact-asean-summit-singapore-china-13534960> adresinden alınmıştır.

Corcoran, Robert, Jackie Dickenson (2010). *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW.

Docherty, James C. (2007). *Historical Dictionary of Australia*, Maryland: The Scarecrow Press, Third Edition.

Dupont, Alan (1991). *Australia's Threat Perceptions: A Search For Security*, Canberra Papers on Strategy and Defence; No.82, ANU Press.

Europe 1789-1914 Encyclopaedia of the Age of Industry and Empire. Vol. I, John Merriman, Jay Winter (Editors) (2006). Thomson Gale, New York, 2006.

Evans, Gareth (1995). "Australia in East Asia and the Asia-Pacific: Beyond the Looking Glass". *Australian Journal of International Affairs* 49, 99-113, DOI:10.1080/10357719508445148.

Evans, Gareth (1991). "Managing Australia's Asian Future". Third Asia Lecture, Asia-Australia Institute, *University of New South Wales*.

Firth, Stewart (2005). *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*. NSW: Allen&Unwin.

Fitzhardinge, L.F. (1983). *Australian Dictionary of Biography*, "Hughes, William Morris (Billy) (1862-1952)", Volume 9, (MUP),15.03.2020 tarihinde <http://adb.anu.edu.au/biography/hughes-william-morris-billy-6761> adresinden alınmıştır.

Fleming, Robert (2012). *The Australian Army in World War I*, Osprey Pub.

Fozdar, Farida (2015). "Asian Invisibility/Asian Threat: Australians Talking About Asia". *Journal of Sociology*, 52(4) pp.1-17, DOI:[10.1177/1440783315593182](https://doi.org/10.1177/1440783315593182).

Fredrickson, George M. (2002). *Racism: A Short History*. Princeton University Press, New Jersey.

Gareth Evans. 11.04.2020 tarihinde <https://www.gevans.org/> adresinden alınmıştır.

Gill, G. Hermon (1957). *Australian in the War of 1939-1945: Volume I- Royal Australian Navy, 1939-1942, Chapter 17- Prelude to Victory*. 11.01.2022 tarihinde <https://s3-ap-southeast2.amazonaws.com/awmmedia/collection/RCDIG1070351/document/5519639.PDF> adresinden alınmıştır.

Grey, Jeffrey (2008). *A Military History of Australia*. Cambridge University Press.

National Museum of Australia. "Billy Hughes". 14.04.2020 tarihinde <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/billy-hughes> adresinden alınmıştır.

Hobsbawm, Eric (2017). *İmparatorluk Çağı 1875-1914*. Çev. Vedat Aslan, Ankara: Dost Kitabevi.

Ikenberry, G. John, Michael Mastanduno (Editors) (2003). *International Relations Theory and The Asia-Pacific*, New York: Columbia University Press.

Jenks, Edward (1912). *A History of the Australiasian Colonies*. Cambridge Press.

Kelly, Paul (2001). *100 Years The Australian Story*. Allen&Unwin.

King, Jonathan (2009). *Great Moments in Australian History*. Allen&Unwin, NSW.

Kirişçi, Ayşe Candan (2011). *Nation-Building and Gallipoli: Representations in Turkish, Australian and New Zealand Literatures*, Dissertation Doctor of Philosophy in English Literature, Boğaziçi University, İstanbul.

Lockhart, Greg (May 2011). "Race Fear, Dangerous Denial". 12.09.2020 tarihinde <https://griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> adresinden alınmıştır.

Lockhart, Greg (June 2011). "The Secret Centenary". 20.10.2021 tarihinde <http://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart-the-secret-centenary/2761502> adresinden alınmıştır.

Macintyre, Stuart (2009). *A Concise History of Australia*. Cambridge University Press.

Martin, A.W. (2000). Australian Dictionary of Biography. "Menzies, Sir Robert Gordon (Bob) (1894-1978)". Volume 15, (MUP), 11.03.2020 tarihinde <http://adb.anu.edu.au/biography/menzies-sir-robert-gordon-bob-11111> adresinden alınmıştır.

Meaney, Neville (1995). "The End of White Australia and Australia's Changing Perceptions of Asia 1945-1990". *Australian Journal of International Affairs*, No:49, Sayı:2, pp.171-189, DOI:10.1080/10357719508445155.

Mordike, John Leonard (1991). "The Origins of Australia's Army: The Imperial and National Priorities". *Australian Defence Force Journal*, No:87.

Mordike, John Leonard (2002). *We Should Do This Thing Quietly: Japan and The Great Deception in Australia Defence Policy 1911-1914*. National Library of Australia Cataloguing in Publication.

Mountford, Benjamin (2016). *Britain, China, and Colonial Australia*. Oxford University Press.

National Australia of Archive (1909). “Naval Defence of Australia: Policy of Fisher Government, A6661, 1325”. 23.10.2021 tarihinde <https://recordsearch.naa.gov.au/SearchNRRetrieve/Interface/ViewImage.aspx?B=422426> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “Andrew Fisher”. 12.04.2020 tarihinde <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/fisher/in-office.aspx> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “Conscription Referendums 1916 and 1917”. 11.05.2021 tarihinde <https://www.naa.gov.au> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “John Howard”. 12.05.2020 tarihinde <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/howard/before-office.aspx> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “Julia Gillard”. 11.04.2020 tarihinde <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/gillard/> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “Paul Keating”. 12.04.2020 tarihinde <http://primeministers.naa.gov.au/primeministers/keating/> adresinden alınmıştır.

National Archives of Australia. “Conscription Referendums, 1916 and 1917”, 11.05.2021 tarihinde <https://www.naa.gov.au> adresinden alınmıştır.

Nationals Day Constructing and Mobilizing National Identity. McCrone, David, Gayle McPherson (Edited) (2009). Palgrave Macmillan, New York, 2009.

National Museum of Australia. “Gough Whitlam”. 14.05.2020 tarihinde <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/gough-whitlam> adresinden alınmıştır.

National Museum of Australia. “Malcolm Fraser”. 14.05.2020 tarihinde <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/malcolm-fraser> adresinden alınmıştır.

Palazzo, Albert (2001). *The Australian Army: A History of Its Organisation 1901-2001*. Melbourne, Oxford University Press.

Permanent Mission of Australia to the United Nations (2001). "Oceans and the Law of the Sea". 11.04.2020 tarihinde, https://unmy.mission.gov.au/unmy/il_271101.html adresinden alınmıştır.

Relocate Global (2019). "Welcome to the Asian Century- Part Century Part 1". 21.01.2021 tarihinde, <https://www.relocatemagazine.com/articles/enterprise-welcome-to-the-asian-century-part-1-2012> adresinden alınmıştır.

Serle, Geoffrey (1993). Australian Dictionary of Biography, "Curtin, John (1885-1945)". Volume 13, (MUP), 11.05.2020 tarihinde <http://adb.anu.edu.au/biography/curtin-john-9885> adresinden alınmıştır.

Sharp, Heather (2014). "Representing Australia's Involvement in the First World War: Discrepancies between Public Discourses and School History Textbooks from 1916 to 1936". *Journal of Educational Media, Memory & Society*, Spring, Vol. 6, No.1.

Stanley, Peter (2002). "He's (not) Coming South: The Invasion that wasn't" 10.11.2021 tarihinde [http://ajrp.awm.gov.au/ajrp/ajrp2.nsf/WebI/Chapters/\\$file/Chapter2.pdf?OpenElement](http://ajrp.awm.gov.au/ajrp/ajrp2.nsf/WebI/Chapters/$file/Chapter2.pdf?OpenElement) adresinden alınmıştır.

Stephens, Alan, Nicola Baker (2009). *Savaşı Anlamak: 21. Yüzyıl İçin Strateji*. Çeviren: Süleyman Yazır, Phoenix.

Stockings, Craig A.J. (2007). *The Making and Breaking of the Post-Federation Australian Army 1901-1909*. Land Warfare Studies Centre, Canberra.

Safecom.org.au (2003). "The Unthrown Kids". 11.04.2020 tarihinde <http://www.safecom.org.au/kids-overboard.htm> adresinden alınmıştır.

SBSNEWS (2013). "Tampa Key Players Look Back". 11.04.2020 tarihinde <https://www.sbs.com.au/news/tampa-key-players-look-back> adresinden alınmıştır.

Terada, Takashi (April 2000). "The Australia-Japan Partnership in the Asia-Pacific: From Economic Diplomacy to Security Co-operation?". *Contemporary Southeast Asia*, Vol.22, No.1, pp.175-198.

Tchen, John Kuo Wei (1999). *New York Before Chinatown, Orientalism and the Shaping of American Culture 1776-1882*. Baltimore and London, The Johns Hopkins University Press.

The Age. "Looks to America". 29 December 1941.

The Australian Army at War 1899-1975. Martin Windrow (Editor) (1982). Osprey Pub.

The Australian Study of Politics. R.A.W. Rhodes (Edited) (2009). Palgrave Macmillan, New York, 2009.

The Examiner. "Australia Looks to the U.S. for Aid". 29 December 1941.

The Herald (Melbourne). "Task Ahead". 27 December 1941.

The Sun. "Australia Looks to the U.S.A.". 28 December 1941.

The Sydney Morning Herald. "German Annexation of New Guinea". 7 February 1883.

The Sydney Morning Herald. "Grave Warning to Australians". 29 December 1941.

The Conservation.com (2019). "Issues that Swung Elections: Tampa and the National Security Election of 2001". 20.10.2021 tarihinde <https://theconversation.com/issues-that-swung-elections-tampa-and-the-national-security-election-of-2001-115143> adresinden alınmıştır.

The Guardian (2001). "Australian Votes on How Tightly to Close the Door". 11.04.2020 tarihinde <https://www.theguardian.com/world/2001/nov/10/immigration.uk> adresinden alınmıştır.

The Straits Times (2020). "15 Countries, Including Singapore, Sign RCEP, the World's Largest Trade Pact". 22.02.2021 tarihinde <https://www.straitstimes.com/singapore/politics/15-countries-including-singapore-sign-rcep-the-worlds-largest-trade-pact> adresinden alınmıştır.

Townshend, Ashley, Brendan Thomas Noone (2020), "Australia Steps Up in Defense of the Indo-Pacific Order". *The Diplomat Magazine*. 15.11.2022 tarihinde <https://thediplomat.com/2020/08/australia-steps-up-in-defense-of-the-indo-pacific-order> adresinden alınmıştır.

Tuicakademi.org.(2011).03.10.2019 tarihinde <http://www.tuicakademi.org/asya-pasifik-havzasina-genel-bir-bakis/> adresinden alınmıştır.

Only in Australia: The History, Politics, and Economics of Australian Exceptionalism. O. Coleman William (Editor) (2016). Oxford University Press.

Watmough, Simon (2013). “Aynaya Yeni Bir Bakışın Ötesinde Avustralya’nın 20 Yıllık Asya Bağlantısı”. 25.03.2020 tarihinde https://tasam.org/trTR/Icerik/5081/aynaya_yeni_bir_bakisin_otesinde_avustalyanin_20_yillik_asya_baglantisi adresinden alınmıştır.

Wesley, Michael (2011). *There Goes the Neighborhood: Australia and the Rise of Asia*, Sydney: University of New South Wales Press.

West, Barbara A., Frances T. Murphey (2010). *A Brief History of Australia*. New York Facts on File.

White, Hugh (2010). “Power Shift: Australia’s Future between Washington and Beijing”. *Quarterly Essay*, Sayı:39, pp. 1-74.

White, Hugh (2011). “Power Shift: Rethinking Australia’s Place in the Asian Century”. *Australian Journal of International Affairs*. No:65, Sayı: 1, pp.81-93, DOI: 10.1080/10357718.2011.53563.

Worldmark Encyclopedia of the Nations: Asia and Oceania Vol.4. Greve, Jennifer, Kimberly Lewis, Kate Potthoff (Editors) (2007). USA Thomson Gale.

Yahuda, Michael (2019). *The International Politics of the Asia-Pacific*, New York, Routledge, 2019.

EXTENDED SUMMARY

Australian Foreign Policy in the Asia-Pacific Region in Context of Fear of Occupation and the Immigrant Problem from 1918 to Present

Introduction

Today, the Asia-Pacific region is one of the most dynamic regions in the World politically, socially, militarily, and economically. The Asia-Pacific region defines a geography where different political regimes coexist under the influence of changing power balances and rapid economic changes, as well as hosting religious, ethnic, cultural, economic, geographical, and historical diversity. Australia, the US, Canada, and New Zealand, which are ethnically, politically, economically, culturally, and religiously similar, form a special group in the region. In this study, the foreign policy of Australia from 1918 to the present in terms of security perception and the immigrant problem has been examined.

Chinese Immigrant Problem and Japanese/German Occupation Fear

Australia, the former colony of Great Britain and the first independent state of the century, defined the problem of Chinese immigrants and the threat of Japanese occupation between 1850-1918 with the concept of Yellow Peril. The concept of yellow danger is a racist political view that has been theorized in the center of Western thought and sees Asians (Chinese, Japanese, Mongolian, etc.), whom they claim to be from the 'yellow race', as a danger. With the discovery of the gold mine in Australia in 1850, the Chinese immigrants who started to come to Australia began to be unwanted in the country. The reasons why Chinese immigrants are not wanted in the country are the increasing number of immigrants coming from China to Australia and preparing the ground for occupation in Australia, the fear of Australians losing their jobs, and racial purity. After the 1890s, the use of a series of measures to prevent the entry of Asian immigrants who came to Australia to work by becoming politicized caused the racist policy of "White Australia" that would last until the 1970s. This situation, in the long run, has caused Australia, in particular, Asians, China with its rapidly increasing population, and Japan, which is getting stronger economically and technologically, to perceive threats. The main reason why Japan is seen as a threat is that Japan has become an economic and military power in the region. The threat of a 'German invasion, which would last until the end of the First World War, was also at the highest level in risk assessments for Australia's territory. Especially during the German occupation of Australia's

neighbor New Guinea, Australia feared that it would be invaded by the Germans. Until the Second World War, Australia remained in the dominant political, security, and economic sphere of Great Britain, of which it was a former colony in the Asia-Pacific region. Existing risks in the interwar period shaped Australian foreign policy under the dominant influence of Great Britain and left lasting effects.

Crossroads with Great Britain, US Convergence

Australia took part in the Allied bloc with Great Britain in the Second World War. In 1941, the US-Australia cordial relationship emerged when the Prime Minister of Australia, John Curtin, published a letter on cooperation with the US. After the capture of Australian soldiers by Japanese soldiers in Singapore in 1942, Australia requested assistance from Great Britain. W. Churchill, in response to this request, demanded that Australia send troops to British Burma to assist the soldiers of Great Britain. While J. Curtin vehemently refused this request, the Prime Minister of Australia chose his country's priority. While this historical decision revealed the fact that the motherland is Australia, not the Empire (Great Britain) as the 'homeland', the Great Britain-Australia crossroads became clear. With the Anzus Treaty in 1952, the Australian-US rapprochement towards the Asia-Pacific region emerged. During the Cold War period, when the bipolar era started in the world, the Red Menace danger emerged for Australia. In the years when the US border belt was formed, the participation of Australian soldiers in the Korean (1950-1953) and Vietnam wars left Australia in the US orbit.

New Paradigms in a Globalizing World: From the 1970s to the Present

In the 1970s, due to the changing world conjuncture, Australia resorted to foreign policies that tended to integrate with the Asia-Pacific region and planned to keep up with new geopolitical situations in the face of developments. In 1972, a new process began under the leadership of the Australian Labor Party, Gough Whitlam, and John Malcolm Fraser. Australia faced the fact that it was closer to Asia and decided to abandon the stereotypes of the past. Australia has adopted a 'color-blind' approach while implementing its immigration policy that avoids discrimination based on race, color, or nationality. This is, in part, an abandonment of the White Australia policy. In the 1970s, while visiting the capitals of Australia, Japan, and China at the top level, importance was given to developing close relations with the relevant countries. In addition to this, Australia started to hold direct meetings with its close geography instead of organizations such

as SEATO and Anzus and it took a leading role in the establishment and functionality of the APEC organization. While seeking solutions to security problems with ASEAN, an important step has been taken in terms of the convergence of both economic and cultural borders. Gareth Evans, who served as the Australian Foreign Minister between 1988 and 1996, has been the pioneer of a new opening and change in Australian foreign policy. In the new period called 'structural engagement with Asia', the importance of Asia for the future of Australia and the need to develop a spirit of cooperation with the region were emphasized. Australian foreign bureaucracy; she has prepared reports in the context of structural engagement with Asia, such as Dipp, FitzGerald, Garnaut, and Ingleson. These reports are steps to develop good relations with Australia's immediate region in the Asia-Pacific context.

John Winston Howard (1996-2007), as leader of the conservative party, served as Prime Minister of Australia for eleven consecutive years. During the Howard Government, the MS Tampa crisis in Australia and the general tendency of society to decrease the number of immigrants in Australia brought the White Australia ideal back to the agenda.

After the Second World War, with the collapse of colonization in Asia and the emergence of independent states, new developments dragged Asia to a unique position, while the transformation brought about by technology, industrialization, and other developments revealed the concept of the "Asian Century", which expresses the new face of Asia. Australia, which could not stay away from the concept of 'New Asia', returned to policies centered on Asia with Australian Prime Ministers Julia Gillard and Tony Abbott.

Conclusion

The Australian foreign policy, which was shaped based on the perception that there would be an influx of Chinese immigrants to Australia until 1945 and that Japan would invade Australia, made its close geography hostile and continued its isolated existence for a long time due to its geostrategic location. While Australian foreign policy was shaped in the center of fear and Great Britain before the Second World War, Australia remained far from its region (foreign) and close to the West. Between 1918 and 1945, Australia was in a political, military, and economic position of defense against the close geography of Great Britain under the security umbrella.

After the Second World War, Australian foreign policy began to move into the orbit of the USA, with Great Britain falling from the leadership of the global power. The Anzus agreement, which represents the close relationship between Australia, the USA, New Zealand, the subsequent sending of troops to the Korean and Vietnam wars, and the interference in the internal affairs of its neighbors such as Indonesia show that Australia follows an aggressive policy towards its close geography. The racist attitude of Australia towards its close geography, while forming the basis of a long-term foreign policy mechanism in its region, has isolated Australia in its region. It has been evaluated that since the 1970s, when the globalization process was experienced, Australia has produced new paradigms in foreign policy and tended to build a foreign policy toward establishing good relations with its region.